Kan.Dr.J. Stankevičius

Kauno Arkivyskupijos,Kaišiadorių ir Vilkaviškio Vyskupijų
Valdytojas - Kapitulinis Vikaras

T r u m p a s
KATALIKŲ TIKYBOS
K A T E K I Z M A S

K a u n a s .... 1955 m.

P O T E R I A I

1.Žegnojimasis.

Vardan Dievo,Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios.Amen.

2.Viešpaties malda.

Tėve mūsų,kurs esi danguje! Teesie šventas Tavo Vardas, teateinie Tavo karalystė;teesie Tavo valia,kaip danguje,taip ir ant žemės.Kasdieninės mūsų duonos duok mums šiandien;ir atleisk mums mūsų kaltes,kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams;ir nevesk mus į pagundą,bet gelbėk mus nuo pikta. Amen.

3.Angelo pasveikinimas.

Sveika Marija,malonės pilnoji! Viešpats su tavimi,tu pagirta tarp moterų ir pagirtas tavo įščios Vaisius-Jėzus.Šventoji Marija,Dievo Motina,melsk už mus,nusidėjėlius,dabar ir mūsų mirties valandoje.Amen.

4.Apaštalų tikybos išpažinimas.

Tikiu į Dievą Tėvą visagalį,dangaus ir žemės Sutvėrėją, ir į Jėzų Kristų,vienatinį Jo Sūnų,mūsų Viešpatį;kursai prasidėjo iš Šventosios Dvasios,gimė iš Panos Marijos;kentėjo prie Pontijaus Piloto;buvo prikaltas prie kryžiaus,numiręs ir palaidotas;nužengė į pragarus,trečiąją dieną kėlės iš numirusių;įžengė į dangų,sėdi dešinėje Dievo Tėvo visagalio;iš ten ateis gyvųjų ir mirusiųjų teisti.Tikiu į Šventąją Dvasią; šventąją visuotinę Bažnyčią,Šventųjų bendravimą,nuodėmių atleidimą,kūno iš numirusiųjų atsikėlimą ir amžinąjį gyvenimą. Amen.

5.Švenčiausios Trejybės garbinimas.

Garbė Dievui,Tėvui,Sūnui ir Šventajai Dvasiai.Kaip buvo pradžioje,dabar,ir visados,ir per amžius.Amen.

6.Viešpaties Angelas.

Viešpaties Angelas apreiškė Marijai ir pradėjo iš Šventosios Dvasios.- Sveika Marija...

Štai aš Viešpaties tarnaitė,teesie man pagal tavo žodį. - Sveika Marija...

Ir Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų.- Sveika Marija.

7.Maldelė už mirusius.

Amžinąjį atilsį duok mirusiems,Viešpatie! Ir amžinoji šviesa jiems tešviečia.Amen.

8.Dešimtis Dievo įsakymų.

Aš esu Viešpats,tavo Dievas,kurs tave išvedžiau iš Egipto žemės,iš nelaisvės namų.

Pirmas:Neturėk kitų dievų,tiktai mane vieną.
Antras:Netark savo Viešpaties vardo be reikalo.
Trečias:Sekmadienį švęsk.
Ketvirtas:Gerbk savo tėvą ir motiną.
Penktas:Nežudyk.
Šeštas:Nepaleistuvauk.
Septintas:Nevok.
Aštuntas:Nekalbėk netiesos.
Devintas:Negeisk savo artimo moteries.
Dešimtas:Negeisk nė vieno daikto,kurs yra tavo artimo.

Mylėk savo Viešpatį Dievą visa širdimi,visa siela,visu protu,visomis jėgomis,o savo artimą-kaip pats save.

9.Penki Bažnyčios įsakymai.

Pirmas:Šventes švęsk.
Antras:Šventadieniais Mišių klausyk.
Trečias:Pasninkus pasninkauk.
Ketvirtas:Eik išpažinties bent vieną kartą metuose ir apie Velykas priimk Švenčiausiąjį Sakramentą.
Penktas:Savo bažnyčią laikyti padėk.

10.Septyni sakramentai,

arba regimieji,Kristaus įstatytieji ženklai Dievo malonei įgyti.

1.Krikštas,2-Sutvirtinimas,3-Švenčiausias Sakamentas, 4-Atgaila,5-Paskutinis Patepimas,6-Kunigystė,7-Moterystė.

11.Penkios atgailos dalys.

1-Nuodėmes atsiminti,2-Už jas gailėtis,3-Tvirtai pasižadėti nebenusidėti,4-Nuodėmes išpažinti,5-Už jas atsilyginti

12.Septynios didžiosios nuodėmės.

1.Puikybė,2-Godumas,3-Paleistuvavimas,4-Pavydas,5-Rūstumas,6-Persivalgymas ar pasigėrimas,7-Tingėjimas.

13.Trys žymiausi geri darbai.

1-Malda,2-Pasninkas,3-Išmalda.

14.Septyni labdarybės darbai sielai.

1-Nemokantį pamokyti,2-Abejojančiam patarti,3-Nuliūdusį paguosti,4-Pikta darantį sudrausti,5-Pažaidas atleisti,6-Nuoskaudas nukęsti,7-Melstis už gyvus ir mirusius.

15.Septyni labdarybės darbai kūnui.

1-Alkaną papenėti,2-Trokštantį pagirdyti,3-Nuogą apdengti,4-Pakeleivį į namus priimti,5-Kalinį sušelpti,6-Ligonį lankyti,7-Numirėlį palaidoti.

16.Keturios pagrindinės dorybės.

1.Išmanymas,2-Teisingumas,3-Tvirtumas,4-Susivaldymas.

17.Trys dieviškosios dorybės.

1-Tikėjimas,2-Viltis,3-Meilė.

18.Švenč.Sakramento garbinimas.

Garbinkime Švenčiausiąjį Sakramentą,Jėzaus Kristaus,mūsų Viešpaties,tikrąjį kūną ir kraują.Dabar ir visados ir per amžius.Amen.

19.Katalikų pasisveikinimas.

Garbė Jėzui Kristui! Per amžius.Amen.

PAGRINDINIAI TIKYBOS DALYKAI.

1.Iš kur žinome,kad yra Dievas?

Dievo buvimą skelbia pasaulis,pasaulyje esanti išmintis, tvarka ir gyvybė.

2.Ar žmogus savyje jaučia Dievo buvimą?

Taip.Savo protе,sąžinėje ir jausmuose žmogus jaučia Dievo buvimą.

3.Ką vadiname religija?

Kai žmogus Dievą tiki,Jį myli ir garbina,- tai vadiname religija.

4.Ar visų žmonių religija vienokia?

Pagrindiniuose tikėjimo dalykuose visose religijose yra daug bendra.Savo protе,sąžinėje ir jausmuose žmonės religiją

pergyvena panašiai.Kaip įvairus yra žmonių kultūrinis gyvenimas,taip įvairios yra ir išorinės religijos apraiškos.

5.Kam gyvename žemėje?

Gyvename žemėje tam,kad,vykdydami Dievo valią,būdami sąžiningi,nueitume į dangų.

6.Ką turime daryti,kad įvykdytumėm Dievo valią?

Kad įvykdytumėm Dievo valią,turime:I-į Dievą tikėti, II-laikyti Jo įsakymus,III-eiti sakramentų ir melstis.

I. T I K Ė J I M A S

7.Ką reiškia tikėti?

Tikėti-reiškia tiesa pripažinti visą,ką yra Dievas apreiškęs.

8.Kur galima rasti Dievo apreiškimą?

Dievo apreiškimas yra surašytas Šventame Rašte ir gyvu žodžiu skelbiamas Tradicijoje.

9.Kurios yra svarbiausios apreikštos tikėjimo tiesos?

Svarbiausiosios apreikštos tikėjimo tiesos yra šios:1-Yra Dievas vienas trijuose Asmenyse:Dievas Tėvas,Dievas Sūnus ir Dievas Šventoji Dvasia,2-Antrasis Švenčiausios Trejybės Asmuo,Dievo Sūnus,yra tapęs žmogum ir numiręs dėl mūsų išganymo,3-Dievas yra teisingas:už gerus darbus dangų duoda, už piktus pragaru baudžia,4-Žmogaus siela nemiršta.

10.Kame plačiau surašytos tikėjimo tiesos?

Tikėjimo tiesos plačiau yra surašytos Apaštalų Tikybos Išpažinime.

A.APAŠTALŲ TIKYBOS IŠPAŽINIMAS

11.Kaip kalbame Apaštalų Tikybos Išpažinimą?

Apaštalų Tikybos Išpažinimą kalbame taip:Tikiu į Dievą Tėvą /žiūr.1 puslapyje/.

1.Dievas.

12.Kas yra Dievas?

Dievas yra dangaus ir žemės Sutvėrėjas.

13.Kame yra Dievas?

Dievas yra danguje,žemėje ir kiekvienoje vietoje.Psalmininkas apie Dievą rašo:"Kur eisiu nuo tavo dvasios?ir kur

bėgsiu nuo tavo veido? Jei žengsiu į dangų,tu tenai;jei nusileisiu į požemius,tu čia.Jei imčiau brėkštant savo sparnus ir gyvenčiau jūros pakraščiuose,tai ten tavo ranka lydės mane ir tavo dešinė laikys mane"/Ps.138,7/.

14.Dėl ko Dievo nematome,nors Jis yra visur?

Dievo nematome,nors Jis yra visur,dėl to,kad Dievas yra Dvasia./Nematome nė savo proto,bet žinome,kad protą turime.Ir proto kūno akimis nematome todėl,kad protas yra dvasia. Savo dvasiniu protu pažįstame dvasinį Dievą/.

15.Ar Dievas mus mato?

Dievas ne tik mus mato,bet girdi mūsų kalbas ir žino slapčiausias mūsų mintis.Žmonių žinojimas ribotas:laiku,erdve,apimtimi ir t.t.Dievui jokių apribojimų nėra;jokių kliūčių žinojimui nėra.Dievas viską žino:kas buvo,kas yra ir kas bus.Dievo žinojime sutelpa viso pasaulio mokslininkų protai,visos bibliotekos ir archyvai,visi mokslo kabinetai.Jam žinoma visa visatos praeitis,visų planetų ir saulių formavimosi eiga,visų tautų istorijos.

16.Dėl ko Dievą vadiname visagaliu?

Dievą vadiname visagaliu dėl to,kad Jis,ką tik nori,gali padaryti.Žmogus nė vienos dulkelės negali padaryti iš nieko,nė esančių dulkelių sunaikinti.

Dievo visagalybė akivaizdžiai mums pasirodo sutvėrimo darbuose.Kas tik pasaulyje yra,Dievas viską sutvėrė vienu tik panorėjimu.Žmonės dabar,studijuodami gamtą,vis giliau ir giliau supranta Dievo darbus ir jais stebisi.Šv.Povilas jau prieš 19 amžių stebėjosi Dievo darbais:"Tai nuo pat pasaulio įkūrimo galima matyti proto šviesa iš padarytųjų dalykų"/Rom. 1,20/.Dievo galybės klauso žemė ir žvaigždynai;visos gamtos jėgos klauso tų įstatymų,pagal kuriuos Kūrėjas gamtą tvarko. Dievas gali visą pasaulį niekais paversti ir sukurti naują pasaulį.Viską,kur tik nėra prieštaravimų savyje,pvz.,padaryti, kad keturkampis tuo pačiu metu būtų ir apvalus;sukurti tokį akmenį,kurio negalimė pakelti ir p.,yra savaime negalimi,todėl jie negalimi ir Dievui,nes Dievuje nesąmonių nėra.O ten, kur nėra prieštaravimų,Dievas viską gali padaryti."Tegul bijo Viešpaties visa žemė,tegul dreba jo akivaizdoje visi žemės gyventojai.Nes jis tarė ir įvyko,jis liepė ir liko sutverta".

/Ps.32.8-9/."Visa,ką tik nori,Viešpats daro danguje,žemėje,jūroje ir visose gelmėse"/Ps.134,6/.

17.Kas yra Dievo Apvaizda?

Dievas pasaulį ne tik sukūrė,bet jį tvarko ir valdo.Jeigu Dievas pasaulio nepalaikytų,pasaulis vėl išnyktų."Nes jame mes gyvename,judame ir esame"/Apd.17,28/."Nes Dievas neaplenks nė vieno asens ir nesidrovės kieno nors didybės;nes jis yra padaręs ir mažą ir didelį,ir lygiai jis rūpinasi visais"/Išm. 6,8/.- Šitą Dievo rūpinimąsi sukurtuoju pasauliu vadiname Dievo Apvaizda.

18.Kaip suderinti Dievo Apvaizdą su žmogaus laisva valia?

Tuo,kad žmogus turi laisvą valią,mes neabejojame.Jei taip tai kam reikalinga Dievo Apvaizda? Jei žmogus turi laisvą valią,tai ir elgiasi,kaip jam patinka;ką pats žmogus prigyvens, tą ir ras.-Paviršutiniškai žiūrint taip atrodo,bet įsigilinus iš esmės,atrodo visai kitaip.Žmogus laisvą valią turi,bet deja,visą savo gyvenimą suprasti negali.Dievas,visai netrukdydamas žmogui laisvai apsispręsti,jo gyvenimu rūpinasi ir tą gyvenimą veda į tikslą,ne visada žmogui suprantamą.

19.Iš kur kyla blogumai?Dievas negali daryti nieko bloga. Jei Dievas pasauliu rūpinasi,tai kodėl pasaulyje tiek daug blogio?

Kai kalbame apie blogį,tai turime skirti fizinį ir dorinį blogį.

F i z i n i s b l o g i s .Fizinėms blogybėms priklauso:ligos,nelaimės,karai ir p.Šias blogybes matydami,kai kas pasako:Jei Dievas būtų,tikrai to ar kito neleistų įvykti.-Daugelio nelaimių ir kančių priežastimi yra ne Dievas,bet patys žmonės.Kiek blogio atneša nesaugojimas sveikatos, tinginiavimas,godumas,nesusivaldymas ir t.t.Daugelis kenčia dėl to,kad jaunystėje neklausė tėvų,gerų draugų,mokytojų,globėjų ir p. O kai patys žmonės sau nelaimes sukuria ir į jas įkrinta,kokiu pagrindu gali kaltinti Dievą?Dievo sukurta ugnis degina. Bet Dievas žmonių į ugnį neįmeta;jie patys lenda ir patys rėkia,kad ugnis degina.Kai žmogaus organizmas kenčia,yra ženklas,kad žmogaus organizme yra kokia nors netvarka.Iš organizmo netvarką reikia pašalinti ir organizmas liausis kentėjęs. Jei visuomenėje žmonės kenčia,taip pat yra ženklas,kad visuomenėje yra kokia nors netvarka.Iš visuomeninio gyvenimo reikia

pašalinti visokias netvarkas ir visuomenė nekentės.

D o r o v i n ė   b l o g y b ė .Dorinės ir socialinės blogybės kūrėjas yra žmogus;netobula žmogaus prigimtis.Tos blogybės šaknų reikia ieškoti laisvoje žmogaus valioje.Dievas žmogui suteikė laisvą valią ir jam nekliudo laisvai veikti.Dievas žmogui tik iš anksto primena,kokie veiksmai geri-laimę nešą ir koki blogi-nešą nelaimę.Jeigu Dievas neleistų žmogui pasirinkti blogio,turėtų iš žmogaus atimti laisvą valią.O Dievas iš žmogaus laisvos valios neatima,nes tai būtų žmogaus prigimties iškreipimas.Žmogus,kuris,vietoj gero,pasirenka bloga,turi kaltinti pats save,o ne Dievą.

2.Dievo sutvėrimai.

20.Dėl ko Dievą vadiname dangaus ir žemės Sutvėrėju?

Dievą vadiname dangaus ir žemės Sutvėrėju,dėl to,kad Jis tai yra sutvėręs.

21.Kaip Dievas yra sutvėręs dangų ir žemę?

Pačioje materialinio pasaulio pradžioje,kada dar nebuvo jokių kitų būtybių,o buvo tik vienas Dievas,kada dar nebuvo laiko,pasaulį sukūrė Dievas."Pradžioje Dievas sukūrė dangų ir žemę"/Gen.1,1/.Pačioje pradžioje sukurtasis pasaulis dar buvo chaotiškas.Bet kas tik buvo,viskas buvo sukurta Dievo.Dievas nustatė dėsnius,pagal kuriuos vyko pasaulio raida;pagal kuriuos pasaulys vystėsi.- Pradžioje pasaulis neturėjo viso grožio,ir visos tvarkos,kurią turėjo turėti.Dievo galybei nuolatos palaikant,vyko ir dabar tebevyksta pasaulio tvarkymas;pasaulio tobulėjimas.Dievo suteikta galia ir žmonės prisideda prie mūsų planetos,prie mūsų žemės tvarkymo.

22.Kurie yra tobuliausi Dievo sutvėrimai?

Tobuliausi Dievo sutvėrimai yra angelai ir žmonės.

a/.Angelai.

23.Kas yra angelai?

Angelai yra Dievo sutvertos dvasios be kūno.

24.Kokie buvo Dievo sutverti angelai?

Dievo sutverti angelai buvo geri.

25.Kas pikta įvyko angelams?

Angelų daugelis nusidėjo ir Dievas juos nugramzdino pragaran amžinai kentėti.

26.Kaip yra vadinami nusidėjusieji angelai?

Nusidėjusieji angelai yra vadinami piktosiomis dvasiomis, velniais.

27.Ką veikia gerieji angelai?

Gerieji angelai garbina Dievą ir sergsti mus nuo pikta.

28.Ką daro mums piktosios dvasios?

Piktosios dvasios gundo mus į pikta,norėdamos įstumti pragaran.

b/.Žmogus.

29.Kas yra žmogus?

Žmogus yra Dievo sutvėrimas,turintis nemirtingą dvasią ir mirtingą kūną.

30.Kaip vadinosi pirmieji žmonės?

Pirmieji žmonės vadinosi Adomas ir Ieva.

31.Dėl ko Adomas ir Ieva yra vadinami pirmaisiais tėvais?

Adomas ir Ieva yra vadinami pirmaisiais tėvais dėl to, kad visi žmonės yra jų vaikai.

3.Žmogaus nupuolimas.

32.Koks buvo žmonių gyvenimas prieš nuodėmę?

Ir stabmeldžių pasaulyje užsiliko padavimų apie auksinius laikus žmonijos gyvenime.Dievo apreikštasis mokslas sako,kad pirmieji žmonės gyveno labai artimuose santykiuose su Dievu.Didžiausia gėrybė,kokią tada žmonės turėjo,buvo pašvenčiamoji malonė - teisė į dieviškąjį gyvenimą.Greta šios didžio sios malonės dar turėjo ir kitų gėrybių.- Pirmųjų žmonių gyvenimas buvo daug lengvesnis už mūsų gyvenimą.Jie turėjo tobulą ir nemirtingą kūną,galingą protą ir valią.Jie,ir jokių mokslų nėję,visa žinojo,kiek tik žmogus gali žinoti.Jų vidaus gyvenime nebuvo nesutarimo.Bet svarbiausia,ką pirmieji žmonės turėjo,buvo pašvenčiamoji malonė,kuri jiems davė teisę į dieviškąjį gyvenimą.Tada žmonės turėjo žmogiškosios prigimties pilnumą,o dabar žmogus tik su dideliais vargais ir Dievo malonei padedant iš dalies gali atstatyti pirmykštę buklę šiame gyvenime,o pilnai tik pomirtiniame gyvenime.-Gamtinėmis ir antgamtinėmis malonėmis apdovanotus žmones Dievas įkurdino Rojuje.Čia kiek pagyvenę,būtų perėję į dieviškąjį gyvenimą.

33.Kokiam mėginimui pirmieji žmonės buvo išstatyti?

Dievas žmonėms suteikė laisvą valią.Adomas ir Ieva galėjo pasirinkti,kas jiems patinka.-Dievas iš pirmųjų tėvų reikalavo,kad Jo klausytų.Klusnumo vardan įsakė nuo vieno medžio nevalgyti vaisių.Kaip pirmieji tėvai būtų pasielgę,jeigu jų niekas nebūtų gundęs,nežinome.Pirmieji tėvai nusidėjusio angelo buvo gundomi ir to gundymo neišlaikė.Šv.Rašte šis įvykis taip aprašomas:O žaltys buvo gudresnis už visus žemės gyvulius,kuriuos Viešpats Dievas buvo padaręs.Jis tarė moteriškei:Kodėl Dievas judviem įsakė,kad judu nevalgytumėta iš visų sodo medžių?Moteriškė jam atsakė:Mudu valgova iš visų sode esančių medžių,bet apie vaisių medžio,esančio sodo viduryje,mudviem Dievas įsakė,kad jo nevalgytuva ir kad neprisiliestuva,idant mes kartais nenumirtuva.O žaltys tarė moteriškei:Visai judu nenumirsita;nes Dievas žino,kad tą dieną,kurioje judu iš jo valgysita,atsidarys judviejų akys,ir būsite kaip dievai,ir žinosite,kas gera ir kas pikta"/Prad.3,1-5/ Pagunda akcentuoja į dvasines žmogaus galias:žinosita gera ir pikta,būsita kaip dievai.

34.Ar pirmieji tėvai paklausė Dievo?

Pirmieji tėvai veiksmu pasipriešino Dievo valiai:"Taigi, moteriškė matė,kad medis buvo geras valgyti ir gražus akims, ir meilus pasižiūrėti;ir ėmė iš jo vaisių,ir suvalgė,ir davė savo vyrui,ir jis valgė"/Prad.3,6/.

Kad pirmoji nuodėmė buvo išdidumas,patvirtina ir kitos Šv.Rašto vietos.Pvz.,"Puikybė kiekvienos nuodėmės pradžia" /Ekli.10,15/"Nes kaip vieno žmogaus neklusnumu daugelis pasidarė nusidėjėliais,taip ir vieno klusnumu daugelis bus padaryta teisiais"/Rom.5,19/.Pirmųjų tėvų asmenyse šis pasipriešinimas gavęs pradžią,vyksta ir toliau:"Nuo moteriškės gavo pradžią nuodėmė,ir per ją mes visi mirštame"/Ekli.25,33/. "Todėl kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį ir per nuodėmę mirtis,ir taip mirtis perėjo ant visų žmonių,kadangi visi nusidėjo jame"/Rom.5,12/.

Kalbant apie tai,nereikia painioti dviejų dalykų:pirmosios nuodėmės ir gimtosios nuodėmės.Pirmoji nuodėmė žmonių gyvenime įvyko tik vieną kartą:tą nuodėmę padarė pirmieji Tėvai Gimdami mes tą nuodėmę paveldime.Paveldimoji nuodėmė yra vadinama gimtąja nuodėme.

35.Kaip Dievas nubaudė pirmuosius Tėvus už nuodėmę?

Pirmoji nuodėmė žmonių gyvenime paliko daug skaudžių pėdsakų.

K ū n o p o ž i ū r i u :Kūno aistros pasidarė netvarkingos.Atsirado vargai,skausmai,ligos.Prieš pirmąją nuodėmę žmonių kūnai nuo nemirtingumo buvo apsaugoti:"Nes Dievas sutvėrė žmogų nemirtingą ir padarė jį savo panašumo paveikslu; bet velnio pavydu mirtis įžjo į pasaulį"/Išm.2,23-24/.Po pirmosios nuodėmės prasidėjo kūno senimas-artėjimas prie mirties

S i e l o s p o ž i ū r i u :Žmogus netenka pašvenčiamosios malonės;netenka teisės į dieviškąjį gyvenimą.Žmogaus valia gavo palinkimų į blogumą,piktumą.Žmogaus protas labai susilpnėjo.Dabar reikia padėti labai daug pastangų,kad protas gâlėtų bent kiek galingiau veikti.

36.Kas žmonių buvo laisvas nuo gimtosios nuodėmės?

Nuo gimtosios nuodėmės tebuvo laisva Marija,Švenčiausioji Panelė,Nekaltai Pradėtoji;po mirties su kūnu ir siela paimta į dangų.

37.Kas būtų buvę,jei Dievas nebūtų kaltų žmonių pasigailėjęs?

Jei Dievas nebūtų kaltų pasigailėjęs,nė vienas žmogus nebūtų nuėjęs į dangų.

38.Ką Dievas,pasigailėjęs žmonių,jiems pažadėjo?

Dievas,pasigailėjęs žmonių,jiems prižadėjo Atpirkėją,Išganytoją,Gelbėtoją.

4.Žmogaus atpirkimas.

39.Kas yra mūsų Atpirkėjas?

Mūsų Atpirkėjas yra Jėzus Kristus,vienatinis Dievo Sūnus, dėl mūsų išganymo tapęs žmogumi.

40.Ar pirmoji amžiaus mūsų eros žmonijai buvo žinomas Kristaus buvimas žemėje?

62-113 metais mūsų eroje Bitinijoje gyveno Romos imperatoriaus vietininkas Plinijus Jaunesnysis.Jis Romos imperatoriui Trajanui parašė laišką.Laiške,tarp kitų dalykų,taip rašo:Didelę turiu garbę,pone,viską,kuo tik abejoju,tau pranešti...Nenustoju galvojęs apie krikščionis.Nežinau,ar jų ieškoti,ar juos bausti...Didžiausia jų kaltė ar klaida buvo ta,

kad nustatytomis dienomis prieš aušrą susirinkdavo ir Kristui kaip Dievui giedodavo giesmes".Didysis romėnų istorikas Tacitas,gyvenęs 54-119 metais mūsų eroje,aprašinėdamas Nerono gyvenimą ir rašydamas apie krikščionis,užrašė tokius žodžius: "Jų įkūrėjas Kristus,Tiberijui viešpataujant,prokuratoriaus Poncijaus Piloto buvo nužudytas".

41.Ar Jėzus Kristus yra Dievas,ar žmogus?

Jėzus Kristus yra Dievas ir žmogus.

42.Ar galima patikėti,kad Jėzus Kristus yra Dievas?

Šį mums rūpimą klausimą kadaise tyrinėjo šv.Jonas Krikštytojas.Pats būdamas kalėjime,siunčia du savo mokinius Kristų paklausti,kas jis esąs.Jėzus Kristus tiesioginiu būdu nepasako,kas esąs,tik liepia Jonui Krikštytojui priminti Kristaus darbus:"Eikite ir papasakokite Jonui,ką esate girdėję ir matę.Aklieji regi,raišieji vaikščioja,kurtiniai girdi,mirusieji keliasi,beturčiams skelbiama Evangelija"/Mato 11,4-5/. Čia suminėtieji darbai kalba patys už save.

Kristus ne tik stebuklus darė,bet ir ateitį pasakė-pranašavo.Pranašavimai ir stebuklai yra tie įrodymai,iš kurių galima spręsti,kas yra Kristus.

43.Iš ko dar galima spręsti,kad Kristus yra Dievas?

Kristaus mirtis ir Jo atsikėlimas iš numirusių.Tie,kurie Kristaus neapkentė,Jį nužudė.Iš anksto Kristus pasakė, kad Jis iš numirusių prisikels.Trečią dieną po nužudymo Kristus iš numirusių prisikėlė.

Kristaus prisikėlimas Krikščionybėje yra pats svarbiausias faktas.Jei šio fakto nebūtų,visa Krikščionybė turėtų sugriūti.Tai suprato ir šv.Povilas,kuris betarpiškai buvo susidūręs su prisikėlusiu Kristum.Jo nuomone, "jei Kristus neatsikėlė,tai mūsų apsakojimas yra tuščias,tuščias ir jūsų tikėjimas"/1 Kor.15,14/.

Ir iš tiesų.Nors Kristus būtų paskelbęs ir kilniausią mokslą,nors ir didžiausių stebuklų būtų daręs,bet jeigu iš numirusių nebūtų prisikėlęs,visa Krikščionybė liktų be pagrindo.

Kristaus prisikėlimas nėra kokia nors legenda,bet yra tikras istorinis faktas.Gal nė vienas senesnis istorinis faktas neturi tiek liudininkų,kaip Kristaus prisikėlimas.

Tikriausi liudininkai mums konstatuoja,kad Kristus gyveno, mirė ir po mirties vėl gyveno.

44.Kas yra Jėzaus Motina?

Jėzaus Motina yra Švenčiausioji Panelė Marija.

45.Kas buvo šventasis Juozapas?

Šventasis Juozapas buvo Marijos sužadėtinis,Kristaus Globėjas.

46.Kame Išganytojas gimė.

Išganytojas gimė Betliejaus miestelyje.

47.Kame gyveno šventoji Šeima?

Šventoji šeima gyveno Nazareto miestelyje.

48.Ką darė Kristus,baigęs trisdešimtus metus?

Kristus,baigęs trisdešimtus metus,ėjo per Palestinos žemę mokydamas žmones.

49.Ką Jėzus Kristus išsirinko sau pagalbon?

Jėzus Kristus sau pagalbon išsirinko dvyliką mokinių, vadinamų apaštalais.

50.Ką padarė nedori žmonės,kurie nekentė Kristaus?

Nedori žmonės,kurie nekentė Kristaus,Jį nukankino.

51.Ką Jėzus kentėjo?

Jėzus buvo muštas,plaktas,erškėčiais vainikuotas ir, prue kryžiaus prikaltas,mirė.

52.Kas pasmerkė Kristų prikalti prie kryžiaus?

Kristų prikalti prie Kryžiaus pasmerkė Pontijus Pilotas.

53.Kame Išganytojas buvo prikaltas prie kryžiaus?

Išganytojas buvo prikaltas prie kryžiaus Kalvarijos kalne,netoli Jeruzalės miesto.

54.Ar Jėzus priverstas kentėjo?

Jėzus nepriverstas,o laisvu noru kentėjo.

55.Kam Kristus teikėsi mirti?

Kristus teikėsi mirti tam,kad mus atpirktų.

56.Ką mes suprantame atpirkimo paslaptimi?

Visos žmonijos gyvenimas susijęs su dviem jos atstovais: Adomu ir Jėzum Kristum.Adomas yra visos žmonijos gamtiškojo gyvenimo tėvas.Dievas per Adomą visą žmoniją paskyrė į dievišką gyvenimą,bet Adomas savo pasielgimu visą žmoniją nuo dieviškojo gyvenimo atitraukė.Pasidariusią bedugnę tarp žmonių ir Dievo Jėzus Kristus peržengė ir žmonėms vėl atidarė kelią į dievišką gyvenimą.Žmonės,vienybėje su Kristum tą be-

dugnę gali peržengti;vienybėje su Kristumi gali atgauti tai, ką vienybėje su Adomu prarado.

Dievas žmones,kurie patys save nuskriaudė,galėjo toje nelaimėje ir palikti.Bet kad pirmieji Tėvai buvo suvedžioti, Dievas juodviejų pasigailėjo ir pažadėjo išsigelbėjimą:"Aš padarysiu neapykantą tarp tavęs /velnio/ ir tarp moteriškės, tarp tavo palikuonių ir jos palikuonių;ji sutrins tavo galvą" /Prad.3,15/.

Atpirkimo ideja per kartų kartas atkeliavo į visas tautas;buvo bendras visų tautų turtas.~~Stablem~~ Stabmeldiškose religijose,kuriose sugedo Dievo supratimas,gerokai apgedo ir pati atpirkimo įdėja.Kaip žemiškai pas stabmeldžius buvo suprantamas visas gyvenimas ir jų dievai,taip žemiškai buvo suprantama ir pati atpirkimo idėja.

Nusidėdami žmonės neteko Dievo malonės ir teisės į dievišką gyvenimą.Tarp Dievo ir žmonių nutrūko malonės kontaktas;atsirado tam tikra bedugnė.Kūriniai,be kuriamosios galios šios bedugnės visai negalėjo peržengti ir prisiartinti prie Dievo,be Kurio žmogus niekur nenurimsta.Reikėjo asmens,turinčio kuriamąją galią,kuris galėtų per šią bedugnę peržengti žmonėse atkurti sunaikintą malonę ir žmonių vardu Dievui atlyginti padarytą įžeidimą.Tai padarė Dievas-Žmogus,Jėzus Kristus.Žmonės,vienybėje su Jėzum Kristum,vėl gali susivienyti su savo dangiškuoju Tėvu Dievu.Šis Kristaus patarnavimas žmonėms yra vadinamas atpirkimo paslaptimi.

57.Kur buvo dėtas Kristaus kūnas po mirties?

Po mirties Kristaus kūnas buvo nuimtas nuo kryžiaus ir palaidotas.

58.Kur dėjosi Atpirkėjo siela?

Atpirkėjo siela nužengė į pragarus pranešti dorų numirėlių sieloms,kad jas greitai nuvesiąs dangun.

59.Kas įvyko trečią dieną po Kristaus mirties?

Trečią dieną po mirties Kristus atsikėlė iš numirusių.

60.Ką Jėzus padarė atsikėlęs iš numirusių?

Jėzus,atsikėlęs iš numirusių,kartkartėmis rodėsi apaštalams ir liepė skelbti Jo mokslą žmonėms.

61.Ką padarė Išganytojas Šeštinių dieną?

Išganytojas Šeštinių dieną įžengė dangun.

62.Ar pats vienas Atpirkėjas įžengė dangun?

Atpirkėjas,įžengdamas dangun,nusivedė su savim iš pragarų visas sielas dorų žmonių,mirusių prieš atpirkimo.

63.Ar Išganytojas niekad neateis iš dangaus žemėn?

Išganytojas iš dangaus žemėn ateis šio pasaulio pabaigoje žmonių teisti.

5.Žmogaus vedimas išganyman.

64.Ką Kristus pažadėjo atsiųsti apaštalams,žengdamas į dangų?

Žengdamas į dangų,Kristus apaštalams prižadėjo atsiųsti Šventąją Dvasią.

65.Kada Jėzus savo pažadėjimą įvykdė?

Savo pažadėjimą Jėzus įvykdė Sekminių dieną.

66.Ką darė apaštalai,gavę Šventąją Dvasią?

Apaštalai,gavę Šventąją Dvasią,išsiskirstė po įvairius kraštus,skelbė Kristaus mokslą ir krikštijo tikinčiuosius.

67.Kaip buvo vadinami priėmusieji Kristaus mokslą ir krikštą?

Priėmusieji Kristaus mokslą ir krikštą buvo vadinami krikščionimis.

68.Kaip tvarkėsi krikščionių bendruomenės?

Krikščionių nebdruomenės tvarkėsi parapijomis.

69.Kas valdė pirmas krikščionių parapijas?

Pirmas krikščionių parapijas valdė patys apaštalai.

70.Kas buvo aukščiausias visų krikščionių Ganytojas?

Aukščiausias visų krikščionių Ganytojas buvo apaštalas Šv.Petras.

71.Kas Šv.Petrą paskyrė visų krikščionių aukščiausiu Ganytoju?

Visų krikščionių aukščiausiuoju Ganytoju Šv.Petrą paskyrė Kristus.

72.Kas,Šv.Petrui mirus,liko jo įpėdiniu?

Šv.Petrui mirus,jo įpėdiniu liko Romos vyskupas,vadinamas Šventuoju Tėvu,arba Popiežium.

73.Kas yra kitų apaštalai įpėdiniai?

Kitų apaštalų įpėdiniai yra vyskupai.

74.Kas yra vyskupų padėjėjai?

Vyskupų padėjėjai yra kunigai.

75.Ką sudaro popiežius,vyskupai,kunigai ir visi tikintieji krikščionys?

Popiežius,vyskupai,kunigai ir visi tikintieji krikščionys sudaro visuotinę,arba Katalikų Bažnyčią.

76.Kam Kristus įsteigė Katalikų bažnyčią?

Kristus įsteigė Katalikų Bažnyčią,kad ji vestų žmones išganyman.

77.Kaip Bažnyčia veda žmones išganyman?

Bažnyčia veda žmones išganyman skelbdama Jėzaus Kristaus mokslą,krikštydama,atleisdama nuodėmes ir teikdama kitus sakramentus.

78.Ar prie visuotinės Bažnyčios priklauso tik katalikai, gyveną žemėje?

Prie visuotinės Bažnyčios priklauso ne tik katalikai, gyveną žemėje,bet ir sielos kenčiančios skaistykloje,ir šventieji danguje.

79.Kas mus,žemės gyventojus,jungia su skaistyklos sielomis ir dangaus Šventaisiais?

Mus,žemės gyventojus,su skaistyklos sielomis ir dangaus Šventaisiais jungia Šventųjų Bendravimas.

č 80.Kada mes bendraujame su danagaus Šventaisiais?

Su dangaus Šventaisiais mes bendraujame,kada šaukiamės Šventųjų,o Šventieji meldžia už mus Dievą.

81.Kaip mes bendraujame su sielomis skaistykloje?

Su sielomis skaistykloje mes bendraujame savo maldomis lengvindami jų kančias.

6.Žmogaus mirtis ir teismas.

82.Kuo baigiasi žmogaus gyvenimas ant žemės?

Žmogaus gyvenimas ant žemės baigiasi mirtimi.

83.Kas darosi,žmogui mirštant?

Žmogui,mirštant,siela skiriasi nuo kūno.

84.Kur eina siela,žmogui mirus?

Žmogui mirus,siela eina Dievo teisman.

85.Kur eina siela po teismo?

Po teismo siela eina ar skaistyklon,ar dangun,ar pragaran.

86.Kurios sielos eina skaistyklon?

Skaistyklon eina sielos su mažomis nuodėmėmis,ar neatsilyginusios už dideles nuodėmes.

87.Kur eina sielos iš skaistyklos?

Iš skaistyklos siela eina dangun.

88.Kurios sielos eina tiesiog į dangų?

Tiesiog į dangų eina sielos,visai laisvos nuo nuodėmių ir bausmių už jas.

89.Kurios sielos eina pragaran?

Pragaran eina sielos mirusiųjų didelėse nuodėmėse be atgailos.

90.Kas yra dangus?

Dangus-amžinosios laimės vieta.Bet į tą vietą ne visi galės nueiti.Ten,pasak šv.Jono Evangelisto:"neįeis nieko sutepto"/Apr.21,27/.O tasai sutepimas,užstojąs kelią į dangų, yra nuodėmė.Jei kas po krikšto nepadaro jokios nuodėmės,po mirties tuoj eina į dangų.Nusidėję-turi padaryti atgailą: gauti nuodėmių atleidimą ir Dievui atsilyginti.Kurie nespėja atsilyginti žemėje gyvendami,tai turės užbaigti skaistykloje.

Nors danguje nėra nei vieno nuskriausto,bet ne visi lygiai laimingi.Dangus-atlyginimas už žemiškąjį gyvenimą.Kiek kas to atlyginimo pasidaro vertas,tiek ir gauna.

Danguje išsipildo visi žmonių norai,ilgesiai,troškimai. Išsipildo daug gausiau,kaip žmogus kad gali įsivaizduoti: "Ko akis neregėjo,nei ausis negirdėjo,nei į žmogaus širdį neįėjo,Dievas prirengė tiems,kurie jį myli"/1 Kor.2,9/."Dievas nušluostys nuo jų akių kiekvieną ašarą;mirties daugiau nebus,nei dejavimo,nei šauksmo,nei skausmo nebebus daugiau; nes kas buvo pirma,išnyko"/Apr.21,4/."Nes aš laikaus tos nuomonės,kad šio laiko kentėjimai negali lygintis su būsimąja garbe,kuri bus mumyse apreikšta"/Rom.8,18/."Mes juk žinome, kad,mūsų žemiškam šio gyvenimo namui suirus,gauname rūmą iš Dievo,namus be rankų darbo,amžinus danguje"/2 Kor.5,1/.

Dangiškosios laimės esminis dalykas-tai Dievo regėjimas; tai žmogaus gyvenimas dieviškuoju gyvenimu.Šitoks gyvenimas žmogų pilnai patenkina.

91.Kas yra pragaras?

Pasaulyje yra labai daug nenuteistos piktybės.Labai dažnai pasitaiko,kad gerieji išnaudojami ir kenčia,o blogieji šiame gyvenime triumfuoja.Prigimtis reikalauja,kad įvyktų teisybė.Šitokį tikėjimą ir nujautimą turi visų tautų ir visų religijų žmonės.

Pomirtinės bausmės vieta yra vadinama pragaru.

Kad tokia vieta yra,Kristus labai aiškiai pasako:"Eikite šalin nuo manęs,prakeiktieji,į amžinąją ugnį,kuri prirengta velniui ir jo angelams"/Mato 25,41/.

Tie žmonės,kurie miršta sunkioje nuodėmėje,eina į pragarą.Bet pragare ne visi lygiai baudžiami.Dievas ir pragare yra teisingas.Pragare žmonės tiek yra baudžiami,kiek tos bausmės yra verti.

Pragare žmonės kenčia trimis atžvilgiais:1.Yra atstumti nuo Dievo,2.Jaučia kančias ir 3.Tos kančios yra amžinos.

1.Žmogaus prigimtis ilgisi laimės.Dabar žmogus ne visada supranta,kas jį gali padaryti laimingą.Po mirties supras, kad tik Dievuje galėtų būti laimingas ir žinos,kad šita laimė nepasiekiama."Jie kentės kančias amžinoje prapultyje,atstumti nuo Viešpaties veido ir nuo jo galybės garbės"/2 Tesal. 1,9/.

2.Kristus daugelį kartų yra pasakęs,kad pasmerktiesiems reikės kentėti ugnies kančias:"Eikite šalin nuo manęs,prakeiktieji,į amžiną ugnį"/Mato 25,41/.

3.Kristaus pasakymu,pragaro ugnis neužgesinama ir kančia amžina:"Bailiems,netikintiems...žmogžudžiams,paleistuviams, žavėtojams,stabų garbintojams ir visieme melagiams,jiems dalis bus tvenkinyje,degančiame ugnimi ir siera"/Apr.21,8/. "Jei tavo akis tave piktina,išlupk ją;geriau tau vienaakiui įeiti į Dievo karalystę,kaip,turint abi aki,būti įmestam į ugnies pragarą,kur jų kirminas nemiršta,ir ugnis negęsta" /Morkaus 9,46-47/.

92.Kas yra skaistykla?

Daug žmonių miršta turėdami pašvenčiamąją malonę,bet Dievui būna dar neatsilyginę.Į dangų tokie negalės įeiti. Amžina pragarobausmė jiems būtų neteisinga.Todėl jiems yra laikinės bausmės vieta,kur galės žemėje nebaigtą atgailą baigti-savo sielas nuskaistinti.

Jau Senojo Testamento laikais žmonės melsdavosi už mirusius,norėdami palengvinti jų gyvenimą.Už mirusius taip pat ir aukas aukojo:"Padarius rinkliavą jis/Judas Makabiejus/ nusiuntė į Jeruzalę dvylika tūkstančių drachmų sidarbo,kad būtų paaukota nuodėmėms už mirusiuosius,

turėdamas gerų ir pamaldžių minčių apie atsikėlimą./Nes jei jis nebūtų turėjęs vilties,kad kritusieji kelsis,tai rodytųsi nereikalinga ir tuščia melstis už mirusius/. Be to,jis turėjo galvoje,kad tiems,kurie užmigo pamaldžiai,yra atidėta geriausia malonė.Taigi šventa ir išganinga yra melstis už mirusius,kad jie būtų išvaduoti iš nuodėmių"/2 Makab.22,43-46/.

Dangaus gyventojai mūsų maldų nereikalingi;pragare kenčiantiems mūsų maldos nieko nepadės.Išganinga yra melstis tik už tuos,kuriems dar galima padėti.Ir Kristus mums primena /Mato 12,32/,kad vieni po mirties gali išsivaduoti iš savo nuodėmių,o kiti jau negali.Tie,kurie negali gauti nuodėmių atleidimo,yra pragare.Greta pragaro ir dangaus dar turi būti vieta,kur nuodėmės atleidžiamos,kur galima atsilyginti iki paskutinio pinigėlio/Mato,5,26/.Tą atsilyginimo vietą vadiname skaistykla.

Skaistyklos kančios yra panašios į pragaro kančias,tik su tuo skirtumu,kad pragare reikia būti amžinai,o skaistykloje tik laikinai.Ir šv.Povilas primena,kad daug žmonių bus išganyti ugnimi/1 Kor.3,15/.Išganinga ugnis yra skaistyklos ugnis.

93.Ką religija skelbia apie pasaulio pabaigą?

Religijos mokslas skelbia,kad šis pasaulis nėra amžinas; žemė būsianti sunaikinta ugnimi:"Tuomet dangus su dideliu smarkumu praeis,elementai nuo karščio sutirps,o žemė ir ant jos esantieji dalykai bus sudeginti.Bet mes laukiame pagal jo pažadą naujo dangaus ir naujos žemės,kuriuose gyvena teisybė"/2 Petro 3,10.13/.

Pasaulio pabaigoje kelsis žmonių kūnai,bus visuotinis teismas ir prasidės naujas gyvenimas.Į tokį gyvenimą stipriai tikėjo ir Senojo Įstatymo žmonės:"Nes aš žinau,kad mano Atpirkėjas yra gyvas,ir paskučiausioje dienoje aš atsikelsiu iš žemės,ir vėl būsiu apvilktas savo oda,ir savo kūne aš matysiu savo Dievą"/Jobo 19,25-26/."Kurie miega žemės dulkėse,pabus"/Dan.12,2/.

Kristus primena,kad mirtis nėra žmogaus gyvenimo pabaiga:"Aš/Kristus/ atsikėlimas ir gyvybė;kas tiki į mane,nors ir būtų miręs,bus gyvas,ir...nemirs per amžius"/Jono 11,25..; "Ateina valanda,kurioje visi esantieji kapuose išgirs Dievo Sūnaus balsą"/Jono 5,28/."Kas valgo mano kūną ir geria mano

kraują,tas turi amžinąjį gyvenimą;ir aš jį prikelsiu paskutinę dieną"/Jono 6,55/.

Šv.Povilas mūsų gyvenimo pavyzdžiu stato Kristų:"Dievas prikėlė ne tik Viešpatį,jis prikels ir mus savo galia"/1 Kor. 6,14/."Bet gal kas pasakys:Kaip mirusieji keliasi?arba kokiame kūne jie ateis? Neišmanėliai!ką tu sėji,neatgyja,jei pirma neapmiršta.Ir ką tu sėji,sėji ne būsimąjį kūną,bet vien tik grūdą,pavyzdžiui,kvietį ar kokį kitą.Bet Dievas duoda jam kūną,kaip jis nori,ir kiekvienai sėklai jau nuosavą kūną. Ne kiekvienas kūnas yra tas pats kūnas;bet kitoks žmonių,kitoks galvijų,kitoks paukščių ir kitoks žuvų.Yra dangaus kūnai ir žemės kūnai;bet kitokia yra dangiškųjų garbė ir kitokia žemiškųjų.Kitoks saulės skaistumas,kitoks mėnulio skaistumas ir kitoks žvaigždžių skaistumas;nes žvaigždė nuo žvaigždės skiriasi skaistumu.Taip ir mirusiųjų prisikėlimas.Sėjamas gendąs kūnas,kelsis negendąs"/ 1 Kor.15,35-42/.

"Tuomet teisieji žibės,kaip saulė,savo Tėvo karalystėje"/Mato 13,43/.

II. Į S A K Y M A I .

94.Ar gana vien tikėti,kad nueitumėm į dangų?

Kad nueitumėm į dangų ne gana vien tikėti,turime dar įsakymus laikyti.

95.Kas yra taip vadinami įgimtieji įstatymai?

Dievas pasaulį valdo pagal savo amžinuosius įstatymus. Tokius įstatymus žmogus jaučia ir savo prigimtyje.Kai tik žmogus ateina į protą,jame šitie prigimtieji įstatymai pradeda veikti.Šituos doros įstatymus mes vadiname įgimtaisiais įstatymais.

96.Koki yra Dievo paskelbtieji įstatymai?

Nors prigimties balsas žmogui apie daugelį veiksmų ir teisingai pasako,bet iki visiško tikrumo nenuveda.Čia Dievas dar kartą /pirmą kartą Dievas žmogui prabyla per jo prigimtį/ ateina žmogui į pagalbą ir duoda visai aiškių nurodymų, kaip reikia tvarkyti žmogiškuosius veiksmus.Tuos nurodymus-įstatymus Dievas žmonijai skelbė per patrijarkus,Mozę,ir Jėzų Kristų.Senojo Testamento laikais paskelbtųjų doros įstatymų santrauka yra Dekaloge-Dešimtyje Dievo įsakymų,žr.2 psl./.

Naujame Testamente Jėzus Kristus Senojo Testamento doros įstatymus pat irtino,juos paaiškino ir papildė.

97.Kas yra sąžinė?

Kai tik žmogus kokį nors veiksmą padaro,ar rengiasi daryti,tuoj prabyla sąžinė.Sąžinė yra praktiškas proto,valios ir jausmų sprendimas apie veiksmo dorumą ar nedorumą.Jeigu protas,valia ir jausmai pasako,kad koks nors veiksmas yra doras-bus doras;ir priešingai.

Sąžinė žmogui yra įgimta.Tai jaučia kiekvienas žmogus. Taip,kaip žmogus negali išsižadėti kitų įgimtų savo asmens dalykų,lygiai taip pat negali išsižadėti ir sąžinės.

Sąžinė yra žmogaus dorinio gyvenimo vadovas ir teisėjas.Ką tik žmogus padaro,ar rengiasi padaryti,sąžinė visada duoda vienokį ar kitokį sprendimą;ji vertina kiekvieną žmogaus veiksmą ir pastangą.Tie veiksmai,kuriuos sąžinė aprobuoja,yra dori;kuriuos pasmerkia-nedori."Visa gi,kas nesutinka su įsitikinimu,yra nuodėmė"/Rom.14,23/.

98.Kuriuodu yra didžiausiu įsakymų?

Didžiausiu įsakymu yra:mylėk savo Viešpatį Dievą visa širdimi,visa siela,visu protu,visomis jėgomis.Mylėk savo artimą,kaip patsai save.

Žmogaus sielos jėgos yra dvejopos:proto ir valios jėgos. Tikėjimas daugiau reiškiasi protu.Meilė daugiausia reiškiasi valia.

Prigimties atžvilgiu žmogaus meilė yra dvejopa:gamtinė ir antgamtinė.G a m t i n ė - kai mylimi koki nors tvariniai; antgamtinė - kai yra mylimas Dievas,gamtos Kūrėjas.

Antgamtinė meilė taip pat yra dvejopa:tobula ir netobula T o b u l a - kai Dievas mylimas dėl to,kad Jis yra Būtybė savyje gera ir meilės verta;kad Dievas yra mūsų geriausias Tėvas.N e t o b u l a - kai Dievas mylimas dėl tam tikros baimės;kai mylima dėl to,kad Dievas kartais nenubaustų.Baimės meilė - tai nusikaltėlių meilė.

Meilė yra didžiausia žmogaus sielos galia.Kur žmogus savo meilę nukreipia,ten be didelio vargo padaro didžiausius darbus.Kai žmogus mylėdamas ką veikia,jam niekas nėra sunku.

Kadangi žmogus Dievui sutvertas,tai ir didžiausią savo turtą-meilė turi Jam aukoti.Tik per Dievo meilę žmogus yra

nukreipiamas į savo aukščiausią tikslą.Kitaip saho amžinojo tikslo pasiekti negalima.

99.Ką žmogui duoda Dievo meilė?

Tobula Dievo meilė,sujungta su gailesčiu,naikina nuodėmes;žmogui duoda jėgos užlaikyti Dievo nustatytą doros tvarką.Kristus apie moteriškę,kuriai buvo atleistos nuodėmės,pasakė"Todėl sakau tau:atleidžiama jai daug nuodėmių,nes ji daug mylėjo"/Luko 7,47/.

Be meilės žmogus nesugeba ir Dievo tinkamai pažinti. Pats Dievas yra vadinamas meile,ir tik tas žmogus Dievą tikrai pažįsta,kas Jį myli:"Mylimiausieji,mylėkimės vieni kitus, nes meilė yra iš Dievo;ir kiekvienas,kuris myli,yra gimęs iš Dievo ir pažįsta Dievą.Kas nemyli,tas nepažino Dievo,nes Dievas yra meilė"/1 Jono 4,7-8/.

100.Kas yra mūsų artimas?

Mūsų artimas yra kiekvienas žmogus.

101.Kaip reikia mylėti savo artimą?

Dievas yra visų žmonių Tėvas.Visi žmonės savo tarpe yra broliai ir seserys;visi sudaro vieną bendrą šeimą.Tos šeimos nariams Kristus duoda įsakymą:"Aš jums duodu naują įsakymą, mylėti vienas kitą;kaip aš jus mylėjau,kad ir jūs vienas kitą mylėtumėte.Iš to visi įažins,kad jūs mano mokiniai,jei turėsite meilę vienas kito"/Jono 13,34-35/.

Žmones mylint,galima daryti taš tikrų skirtumų.Artimesniuosius /tėvus,brolius,seseris,geradarius,globėjus,auklėtojus ir p./ galima ir reikia mylėti labiau,kaip tolimesniuosius.Bet nėra pasaulyje nei vieno žmogaus,kurio mes galėtume neapkęsti ar turėtume teisę jam bloga daryti linkėti.Ir savo priešus turime mylėti:"Mylėkite savo neprietelius,gera darykite tiems,kurie jūsų nekenčia,ir melskitės už persekiojančius ir šmeižiančius jus,kad būtumėt vaikai jūsų Tėvo,esančio danguje,kurs leidžia savo saulei tekėti ant gerųjų ir ant piktųjų,ir lydina ant teisiųjų ir neteisiųjų"/Mato 5,44-45/.

Artimo meilė turi pasireikšti ne tik žodžiais ir jausmais bet ypač darbais:"Mano vaikeliai,nemylėkite žodžiu,nė liežuviu,bet darbu ir tiesa"/1 Jono 3,18/.

Padedant artimui,reikia padėti nuoširdžiai ir protingai. Negalima tai daryti dėl garbės:"Taigi,duodamas išmaldos,netri-

mituok ties savim trimitu,kaip kad veidmainiai daro sinagogos ir gatvėse,kad būtų žmonių gerbiami.Iš tikrųjų,sakau jums,jie atsiėmė savo užmokestį.Tau gi duodant išmaldos,tegu tavo kairioji nežino,ką tavo dešinioji daro,kad tavo išmalda būtų slaptoje,ir tavo Tėvas,kurs mato slaptoje,tau atsilygins" /Mato 6,2-4/.

Gyvenime kartais pasitaiko apgavikų.Šie pastarieji yra labai landūs ir dėl jų įkyrumo nukenčia tie,kurie tikrai reikalingi pagalbos.Todėl reikia šelpti tik tuos,kurie yra žinomi kaip vargšai ir pašalpos tikrai reikalingi.

Neapkęsti kurio nors žmogaus yra nuodėmė."Kiekvienas, kurs neapkenčia savo brolio,yra žmogžudys"/ 1 Jono 3,15/.Galima būtį priešingai nusistačiusiam kai kuriems žmogaus pasielgimams,kai kurioms jo mintims,bet dėl to negalima neapkęsti paties žmogaus.

Nuodėmė yra kitiems žmonėms pavydėti,jiems keršyti.Jeigu kam sekasi,tegul sekasi.Jeigu kas mus nuskriaudžia,galima ieškoti skriaudos atitaisymo,bet keršyti negalima.

102.Kokia turi būti Dievo meilė?

Į šitą klausimą atsako šv.Povilas laiške korintiečiams, 13 skyriuje.

1.M e i l ė   t u r i   b ū t i   p a t v a r i .Taip, kaip mažutis augalas nuotalos didėja ir didėja,žmoguje turi didėti Dievo meilė.O didėjimas gali vykti tik tada,kai Dievo meilė žmoguje reiškiasi nenutrūkstamai.Kai žmogus tik retkarčiais savyje Dievo meilę sužadina,o dažniausiai nuodėmėmis ir paskendimu žemiškuose rūpesčiuose ją gniuždo-tokia Dievo meilė žmogaus gyvenime ne daug ką tereiškia.

2.M e i l ė   y r a   k a n t r i .Gyvenimas yra pilnas visokių mėginimų,visokių vargų.Kai žmogus tikrai myli Dievą, kantriai iškenčia visokį vargą,visokius nepasisekimus ir skausmus ir vistiek nepaliauja Dievą mylėjęs."Meilė...visa nukenčia,visa tiki...visa pakelia".

3.M e i l ė   n e i e š k o   s a v o   n a u d o s .Daug yra žmonių,kurie tik dėl to yra ~~reikalingi~~ religingi,kad religijoje turi malonumų,turi vienokios ar kitokios naudos.Šitokia meilė nėra tobula Dievo meilė.Kai žmogus tikrai Dievą myli,apie savo malonumus ir naudą negalvoja.Dievą tobulai mylįs žmogus džiaugiasi tik tuo,kad savo gyvenimu gali Dievą

garbinti.Dievo meilėje žmogus atranda savo gyvenimo pilnatvę ir tuo džiaugiasi.

4.D i e v o m e i l ė - d i d ž i a u s i a m e i l ė "Taigi dabar pasilieka tie trys dalykai,tikėjimas,viltis ir meilė,tačiau didžiausias tarp jų yra meilė"."Mylėsi Viešpatį savo Dievą,visa savo širdimi,visa savo siela ir visa savo mintimi.Tai didžiausias ir pirmasis įsakymas"/Mato 22,37-38/. Jokios kitos būtybės žmogus negali labiau branginti už Dievą.Ko dėl jautimo,reikia pasakyti,kad žmogus Dievo meilės gali taip labai nejausti,kaip kartais yra jaučiama kai kurių žmonių meilė.Meilės didumas matuojamas ne pagal tuos jausmus, kurie išgyvenami,bet pagal pasirinkimą.Kas labiausiai mylima,tas ir pasirenkama.

A.DEŠIMTIS DIEVO ĮSAKYMŲ.

103.Kiek yra Dievo įsakymų?

Dievo įsakymų yra dešimtis/Žr. 2 psl/.

1.Neturėk kitų dievų,tiktai mane vieną.

104.Ką Dievas draudžia pirmuoju įsakymu?

Pirmuoju įsakymu Dievas draudžia ką nors kita,kaip Dievą,garbinti.

105.Ką Dievas įpareigoja pirmuoju įsakymu?

Pirmuoju įsakymu Dievas įpareigoja tikėti Dievą ir tiesa laikyti visa,ką Dievas apreiškė.

Be tikėjimo apsieiti visiškai negalima.Vaikai tiki savo tėvais,mokinys mokytojais.Beveik visas mūsų mokslas yra paremtas tikėjimu.Mes patys galime tik labai mažą dalelę tiesų patikrinti.Nė vienas mokslininkas negali apie save pasakyti,kad jis neturėtų tikėjimo.Jei tikėjimo neturėtų ir pats norėtų visa patikrinti,tai moksle ne tik jau pažangos nepadarytų,bet dar turėtų didelį šuolį žengti atgal.Istorijoje,geografijoje ir daugelyje kitų mokslų beveik viskas paremta tikėjimu.Kasdieniniame gyvenime taip pat tikime vieni kitais. Jeigu vieni kitais netikėtume,mūsų gyvenimas pasidarytų neįmanomas.

Kristus nepaprastu gyvenimu įrodė savo dievišką pasiuntinybę,paskelbė daug religinių tiesų ir patvirtino jau seniau Dievo apreikštas religines tiesas.Ir po viso to Kristus

pareikalavo,kad mes Juo tikėtume.Ar turime pagrindo Kristumi netikėti?

Kas save laiko krikščioniu,tas turi dorinę pareigą tikėti.To iš mūsų reikalauja Kristus:"Kas tikės ir bus pakrikštytas,tas bus išganytas;o kas netikės,bus pasmerktas"/Mork. 16,16/."Be tikėjimo negalimapatikti Dievui;nes tam,kurs artinasi į Dievą,reikia tikėti,kad jis yra,ir kad jo ieškantiem jis yra atlygintojas"/Žyd.11,6/.

106.Ar galima gerbti Šventuosius?

Jau pats žmogiškumas reikalauja gerbti tuos asmenis,kurie žmonijai yra ką nors gera padarę.Kolumbą gerbiame už jo drąsą ieškant naujų žemių;Darių ir Girėną gerbiame už jų drąsą skrendant per vandenyną ir pasiaukojimą Lietuvai.Panašiai darome ir su įvairiais šventaisiais.Šie šventieji taip pat yra žmonijai padarę labai daug gera.Be to,šventuosius ypač gerbiame dėl to,kad jie savo pavyzdžiu parodė,kaip reikia įgyvendinti Kristaus mokslą ir dabar pas Dievą mus gali užtarti.

Šventųjų įžeidimas būtų paties Dievo įžeidimas.Šventieji dabar yra Dievo namiškiai.Kas garbina Dievą,pagarboje turi laikyti ir Dievo namiškius.

Dievo garbinimas ir šventųjų gerbimas yra du visai skirtingi dalykai.Dievą garbiname dėl to,kad Jis yra mūsų aukščiausias Viešpats;šventuosius gerbiame dėl to,kad jie yra Dievo mylimi,kad jie yra mums gyvenimo pavyzdžiai.Kai meldžiamės į Dievą,tiesiog sakome:pasigailėk mūsų,išgirsk mus,išklausyk mus;kai meldžiamės į šventuosius,sakome:melskis už mus,užtark mus.

Gerbti reikia visus šventuosius.Bet kiekvienam žmogui leista pasirinkti tuos,kurie jam labiausiai patinka.

107.Dėl ko ypač gerbiame Dievo Motiną Mariją?

Švntųjų gerbime svarbiausią vietą užima Dievo Motinos Marijos gerbimas.Ji iš visų žmonių yra nekalčiausia ir artimiausiai su Dievu gyvena.Ji yra dieviškojo mūsų Išganytojo Kristaus Motina.Dėl to ji yra verta didžiausios pagarbos,ir jos užtarimas už mus pas Dievą yra pats galingiausias.

108.Ar dera gerbti Šventųjų paveikslai,palaikai?

Kad gerbiami Šventieji,tad gerbiami ir visi daiktai,su jais susiję:jų kaulai,jų vartoti daiktai,drabužiai,paveikslai.

Kryžium ir paveikslais yra puošiamos bažnyčios ir tikinčiųjų namai.

2.Netark savo Viešpaties vardo be reikalo.

109.Ką Dievas draudžia antruoju įsakymu?

Antruoju įsakymu Dievas draudžia niekinti Viešpaties vardą.

110.Kas niekina Dievo vardą?

Viešpaties vardą niekina tas,kas jį mini be reikalo, piktažodžiauja,neteisingai siekia,nelaiko padarytųjų apžadų.

3.Sekmadienį švęsk.

111.Ką Dievas liepia trečiuoju įsakymu?

Trečiuoju įsakymu Dievas liepia sekmadienį švęsti Jo garbei.

112.Kaip reikia sekmadienį švęsti Dievo garbei?

Sekmadienį reikia švęsti Dievo garbei nedirbant sunkaus darbo,ilsintis ir meldžiantis.

113.Kokius darbus šventą dieną galima dirbti?

Šventą dieną yra leidžiami viešieji darbai:geležinkelių ir laivų judėjimas ir p.Taip pat galima dirbti visus neatidedamuosius darbus:gyvulius prižiūrėti,gaminti valgyti,artinantis lietui sausus javus vežti namo ir p.

4.Gerbk savo tėvą ir motiną.

114.Ką Dievas liepia ketvirtuoju įsakymu?

Ketvirtuoju įsakymu Dievas liepia vaikams gimdytojus gerbti,jų klausyti,jiems reikale padėti.

115.Koks turi būti gyvenimas krikščioniškoje šeimoje?

Šeima-tai pati pagrindinė draugija šioje žemėje.Per šeimas atnaujinama visa žmonija:vyresnioji karta pasensta ir pamažu traukiasi iš gyvenimo,o jos vietą užima naujoji karta. Šeimos-tai tie narveliai,iš kurių sudaryta visuomenė.Jei šie narveliai yra sveiki ir laimingi,- tai tokia bus ir visa visuomenė;jei čia bus netvarka ir pragaras,- tai ir tokios visuomenės gyvenimas bus sunkus.

Šeimą sukuria tėvai.Jie šeimos atžvilgiu turi didelių teisių,bet taip pat ir didelių pareigų.

Tėvų pareiga tinkamai išauginti ir išauklėti vaikų kūną ir jų dvasią.Asmens auklėjimo atžvilgiu tėvai savo vaikus

turi parengti gyvenimui.

Vaikai savo tėvus turi mylėti,gerbti ir jų klausyti. Šią pareigą vaikai turi vykdyti ne tik maži būdami,bet ir suaugę;ne tik tol,kol tėvai gyvi,bet ir tėvams mirus.

Nuo tėvų pagarbos ir meilės vaikų niekas niekada neatleidžia.Su klusnumu yra kitaip.Jei tėvai lieptų ką nors bloga daryti,vaikai jų turėtų neklausyti.Pašaukimo ir profesijos pasirinkime tėvai vaikams gali tik patarti,o ne įsakyti.Kai vaikai savarankiškai gyvena,tėvai neturi teisės kištis į savo vaikų privatų gyvenimą.

116.Ką Dievas žada geriems vaikams?

Geriems vaikams Dievas žada ilgesnį amžių ir savo laiminimą.

117.Ką panašiai,kaip gimdytojus,turime gerbti?

Panašiai,kaip gimdytojus,turime gerbti vyresniuosius, kurie juos pavaduoja.

5. Nežudyk.

118.Ką Dievas draudžia penktuoju įsakymu?

Penktuoju įsakymnu Dievas draudžia žmogų nužudyti,sužeisti,užgauti.

119.Kodėl Dievas draudžia žudyti?

Gyvybė ir sveikata yra Dievo nuosavybė.Kiekvienas žmogus turi jam paties Dievo suteiktą teisę gyventi ir būti sveikas.Todėl niekas neturi teisės kėsintis į žmogaus gyvybę ir sveikatą.

120.Ar žmogžudžiai tik Dievui nusikalsta?

Kas artimui atima gyvybę,jam ir jo artimiesiems padaro neatitaisomą skriaudą.Taip pat sunkiai nusideda ir tie,kurie žudo negimusius kūdikius.

Sunkiai nusideda ir savižudžiai.Bažnyčia atsisako teikti liturginius patarnavimus tiems,kurie patys save nužudo.

121.Ar tik žmogžudystė yra nuodėmė?

Nuodėmė yra žmogų nužudyti,sužeisti,sužaloti ar jo sveikatai kuo nors pakenkti.Šią nuodėmę daro ne tik taip sau žmonės,bet taip pat gydytojai ir vaistininkai,jei per savo nerūpestingumą pakenkia žmonių sveikatai.Tie,kurie vadonauja darbams,turi rūpintis ir žmonių sveikata.Kai per kieno nors kaltę žmogus sužalojamas ar netenka sveikatos,kaltininkas

nukentėjusiam turi atitaisyti padarytąją skriaudą.

122.Kas turi teisę žudyti?

Žmogaus žudymas savaime yra blogybė.Jei kartais ta blogybė neišvengiama,žmogų žudyti turi teisę tik aukščiausias valstybės autoritetas.Kai kraštą užpuola priešai,galima gintis ir ginantis žudyti užpuolikus.Bet žudyti galima tik tol, kol priešas puola.Kai pasiduoda,žudyti negalima.

123.Ar pateisinami yra imperialistiniai karai?

Imperialistiniai karai,kuriais siekiama psipelnymo,grobimo ir nekaltų gyventojų naikinimo,yra nuodėmė,šaukianti dangaus keršto.

124.Ar save ginti galima?

Savo gyvybę saugojant,užpuoliką galima žudyti.Bet jei galima apsiginti tik sužeidžiant,reikia rinktis šią pastarąją priemonę.

125.Ar tik veiksmu draudžiama užgauti artimus?

Ne tik veiksmu draudžiama užgauti artimus,bet ir žodžiu užgauliėti,keikti.

126.Ar galima žudyti gyvuliai,paukščiai?

Gyvuliai,paukščiai reikale galima žudyti,tik neleista jų kankinti.

6.Nepaleistuvauk.

127.Ką Dievas draudžia šeštuoju įsakymu?

Šeštuoju įsakymu Dievas draudžia paleistuvingai daryti, kalbėti,juokauti,dainuoti.

128.Ar skaistybė žmogui naudinga?

Skaistybės klausimas sprendžiamas dviem atžvilgiais: sveikatos atžvilgiu ir doros atžvilgiu.Teisingas sveikatos mokslas su sveiku doros mokslu čia sutinka,vienas kitam neprieštarauja.Tad šiais dviem atžvilgiais reikia tinkamai apsišviesti,nusistatyti ir tų nusistatymų laikytis.Kai žmogus skaistybės atžvilgiu prad da klaidžioti klaidingais keliais, sugriūva jo dora ir kitose srityse;pradeda griūti jo tikėjimas ir visas religinis gyvenimas.

129.Kokią žalą atneša pasileidimas?

Pasileidimas,- tai nedorybė,kuri pakerta žmogaus jėgas; tai nedorybė,kuri žmogųi užtraukia didžiausią negarbę."Žmogus,būdamas šlovėje, nesupranta:jis prilygsta proto neturin-

tiems galvijams ir darosi į juos panašus"/Ps.48,13/.Pasileidęs žmogus,- tai žemųjų užgaidų vergas.

Žmogus yra Dievo paveikslas;Dievo Bažnyčia.Per Krikštą ta bažnyčia buvo pašventinta.Tą tiesą šv.Povilas primena korintiečiams:"Ar jūs nežinote,kad jūsų sąnariai yra šventykla jumyse esančios šventosios Dvasios,kurią turite iš Dievo,ir nebeesate savo pačių"/1 Kor.6,19/.Per pasileidimą ta bažnyčia išniekinama.

P a s i l e i d i m a s   y r a   ž a l i n g a s   k ū n u i ."Kiekviena kita nuodėmė,kurią žmogus daro,yra ne kūne;kas gi paleistuvauja,nusideda savo kūnui"/ 1 Kor.6,18/. Kai kam išrodo,kad visa tai yra "mažmožiai".Bet tie mažmožiai jau daugelį ne laiku nuvedė į kapus.Pasileidimas,"tai ugnis praryjanti iki sunaikinimui ir išraunanti iš šaknų visas atžalas"/Jobo 31,12/.Per neskaistumą išeikvojamos gyvenimo jėgos,prarandamas kūno grožis,suįra nervai,sugenda kraujas,sutrumpėja amžius."Nes ką žmogus sėja,tai ir pjaus.Kas sėja savo kūne,tas pjaus iš kūno pagedimą"/Gal.6,8/.

P a s i l e i d i m a s   y r a   ž a l i n g a s   s i e l a i ."Kai kūno geiduliai ima viešpatauti dvasiai, tada,jaunuoli,sakyk sudiev savo skaisčioms svajonėms,kilniems idealams"/Prof.Dr.F.Sav.,Gyv.prasm.,ps.19./.Paleistuvingo žmogaus fantazija sugenda,atmintis mažėja,protas aptingsta, valia susilpnėja,nuotaika genda."Išmintis neįeina į piktąvalią sielą ir negyvena pavergtame nuodėmei kūne"/Išm.1,4/. "Paleistuvystė,vynas ir girtuokliavimas atima protą"/Oz.4,11/. Neskaistumas sunaikina visą žmogaus idealizmą.

Neskaistumas įtraukiaį daugelį nuodėmių.Kiek žmogžudybių,savižudybių! Kiek nusinuodijimų dėl "nelaimingos"meilės!

Neskaistumas yra žalingas atskiriems asmenims,šeimoms ir visam socialiniam gyvenimui.

a.A t s k i r i e m s   a s m e n i m s ."Neklyskite! Nei paleistuviai...nei svetmoteriai,nei begėdžiai...nepaveldės dangaus karalystės"/1 Kor.6,9-10/.Kas nepajėgia lytinio gyvenimo susitvarkyti,savo gyvenimą dažniausiai užbaigia katastrofiškai.Nėra didesnio vergavimo,kaip vergauti žemiesiems instinktams.Ta vergija iš žmogaus atima sveikatą,atima idealizmą ir iš žmogaus palieka tik nuvalkiotą skurdurą.

b.Š e i m o m s .Šeimos gyvenimasreikalauja daug meilės, daug pasiaukojimo.Seksualiniu nesusivaldymu meilė išaikvojama ir nelieka jėgų pasiaukoti bendram gyvenimui..Tada ir prasideda neištikimumai,nesutarimai,nuolatiniai ginčai - ir atsiveria pragaras.Kas tą pragarą sukūrė?

c.S o c i a l i n i a m g y v e n i m u i .Iš kur atsiranda našlaičiai? vaikai be tėvų ir be motinų? Iš kur atsiranda įvairūs išsigimėliai? Kas yra didžiausi egoistai? Kodėl išsigema ištisos tautos?

130.Kokius sunkumus reikia nugalėti siekiant skaistybės?

Protu lengva pažinti ir matyti neskaistumo žalą,bet valia ne visada sugeba proto klausyti.Čia pasirodo ypatingas žmogaus valios silpnumas.Be to,prisideda dar daugybė kitų sunkumų.Kai žmogus atsiduria tarp neskaisčių žmonių,kurie skaistybės atžvilgiu blogai elgiasi,blogai kalba,blogai daro įtakos ir tam,kuris norėtų skaistus būti.

Didelis skaistybės sargas yra gėdingumas.Kai žmogus netenka gėdingumo,jo atsparumas būna palaužtas.

Didelis nedorybių gydytojas yra darbas.Kai žmogus pradeda tinginiauti,jame įsigali visokios nedorybės,o ypač neskaitumo nedorybė.Reta rasti tinginį žmogų,kuris būtų skaistus.Jeigu prie tinginystės dar pradedama gerti svaiginamieji gėrimai,tada jau žmogus baigtas.

Ar gali žmogus būti skaistus? Dievas žmogui neįsako tokių dalykų,kurie būtų negalimi.Jei Dievas įsakė,žinojo,kad tai žmogui yra galima.Daugybė žmonių užlaikė ir dabar užlaiko skaistybę ir tuo įrodo,kad galima būti skaisčiam.

Kaikurie paviršutiniški gydytojai buvo mėginę skelbti, kad skaistybė esanti neva kenksminga žmogaus sveikatai.Tuo klausimu buvo net daryta tarptautinių gydytojų suvažiavimų ir konstatuota,kad skaistybės užlaikymas žmogaus sveikatai nėra kenksmingas.Žmogaus sveikatai kenksminga tik lytinė netvarka.

7.Nevok.

131.Ką Dievas draudžia septintuoju įsakymu?

Septintuoju įsakymu Dievas draudžia vokti,sukti,savintis svetimą daiktą,jį gadinti.

132.Ar galima vokti iš kolūkio?

Visa,kas yra kolūkyje,yra bendra nuosavybė visų kolūkiečių.Kas vagia iš kolūkio ar gadina kolūkio įrengimus,skriaudžia visus kolūkiečius.Toki nesąžiningi elgesiai yra nuodėmė.Visi kolūkio gyventojai turi pareigą būti sąžiningi;tai liečia eilinius kolūkiečius ir visus vadovaujančius asmenis.

133.Ar galima vokti iš fabriko?

Fabriko įrengimai ir fabriko gaminiai yra visuomeninis turtas.Kas vagia fabriko medžiagas,gaminius,įrengimus,ar juos gadina,nuskriaudžia visuomenę.O tai yra nuodėmė.

134.Kas daryti su voktu daiktu?

Pavoktas daiktas reikia grąžinti.

135.Kas daryti,kai tyčiomis sugadinami koki nors įrengimai?

Kai tyčiomis sugadinami koki nors įrengimai,juos reikia pataisyti.

8.Nekalbėk netiesos.

136.Ką Dievas draudžia aštuntuoju įsakymu?

Aštuntuoju įsakymu Dievas draudžia meluoti,apkalbinėti, šmeižti,liežuvauti.

137.Ką reikia daryti,apkalbėjus?

Apkalbėjus,nuplėštą šlovę reikia grąžinti,ką gera papasakojant apie apkalbėtąjį.

138.Ką turi daryti šmeižėjas?

Šmeižėjas turi atšaukti šmeižtą,pasakydamas,jog tai,ką yra pikta sakęs,netiesa.

9.Negeisk savo artimo moteries.

139.Ką Dievas draudžia devintuoju įsakymu?

Devintuoju įsakymu Dievas draudžia paleistuvingai geisti, net mąstyti.

140.Dėl ko Dievas draudžia paleistuvingus geidulius ir mintis?

Dievas draudžia paleistuvingus geidulius ir mintis,kad dori ne tik atrodytume iš viršaus,bet ir būtume viduje.

141.Ar netyčia sukilusieji paleistuvingi geiduliai ir mintys nėra nuodėmingi?

Netyčia sukilusieji paleistuvingi geiduliai ir mintys nėra nuodėmė,kol mes jų nenorime.

10.Negeisk nė vieno daikto,kurs yra tavo artimo.

142.Ką Dievas draudžia dešimtuoju įsakymu?
Dešimtuoju įsakymu Dievas draudžia tykoti svetimo turto.

B.PENKI BAŽNYČIOS ĮSAKYMAI.

143.Be dešimties Dievo,kurie dar įsakymai reikia laikyti?
Be dešimties Dievo,reikia laikyti dar penki Bažnyčios įsakymai/Žiūr.2 psl./.

1.Šventes švesk.

144.Kurios yra Bažnyčios įsakytos šventės?
Bažnyčios įsakytos šventės yra šios:1.Pirma Kalėdų diena,2.Nauji Metai,3.Trys Karaliai,4.Velykos,5.Kristaus įžengimas į dangų/Šeštinės/,6.Dievo Kūno/Devintinės/,7.Nekaltas Švenč.Panos Marijos prasidėjimas,8.Švenč.Panos Marijos į dangų Emimas/Žolinė/,9.Šv.Apaštalų Petro ir Povilo ir 10.Visų Šventųjų šventė.

145.Kaip turi Bažnyčios įsakytas šventes švęsti?
Bažnyčios įsakytas šventes turime švęsti kaip sekmadienį.

2.Šventadieniais Mišių klausyk.

146.Kas turi šventadieniais Mišių klausyti?
Šventadieniais Mišių turi klausyti kiekvienas katalikas, kuriam sukako septyneri amžiaus metai.

147.Kas šventadieniais yra laisvas nuo Mišių klausymo?
Šventadieniais laisvas nuo Mišių klausymo yra tas,kas serga,kas prižiūri namus,ar vaikus ir kas dėl kitos svarbios priežasties negali eiti bažnyčion.

3.Pasninkus pasninkauk.

148.Kurie yra privalomi pasninkai?
Privalomi pasninkai metuose yra trys:Kūčių diena,Pelenų diena ir Didysis Penktadienis.

149.Kaip tas dienas reikia pasninkauti?
Tas dienas reikia susilaikyti nuo mėsos valgymo.Jei kam tas dienas būtų didelio nepatogumo susilaikyti nuo mėsos valgymo,tai turi nevalgyti iki soties.

150.Dar koki pasninkai tikintiesiems rekomenduojami?
Tikintiesiems dar rekomenduojami sekantieji pasninkai:

visais penktadieniais ir metų ketvirčiais susilaikyti nuo mėsos valgymo.

151.Ar kiekvienas katalikas turi pasninkauti?

Kiekvienas katalikas,baigęs septintus amžiaus metus,turi pasninkauti.

4.Eik išpažinties bent vieną kartą metuose ir apie Velykas priimk Švenčiausią Sakramentą.

152.Nuo kurių amžiaus metų vaikai turi eiti išpažinties ir priimti Šv.Komuniją?

Vaikai turi eiti išpažinties ir priimti velykinę šv.Komuniją,kai tik ateina į protą,maždaug po septintų amžiaus metų; kai jau sugeba atskirti,kas yra gera ir kas yra bloga.

153.Kas turi pareigą vaikus paruošti šventų Sakramentų eiti?

Tėvas turi pareigą savo vaikus paruošti Šventų Sakramentų.

154.Kaip nusideda tie tikintieji,kurie neatlieka velykinės pareigos?

Tie tikintieji,kurie neatlieka Velykinės pareigos,nusideda sunkiai.

5.Savo bažnyčią laikyti padėk.

155.Ką liepia Bažnyčia penktuoju įsakymu?

Penktuoju įsakymu Bažnyčia liepia prisidėti prie savo bažnyčios,kunigų,kunigų seminarijos ir kitų jos tarnų išlaikymo.

C.ĮSAKYMŲ LAUŽYMAS.

156.Ką darome,kada tyčiomis sulaužome Dievo ir Bažnyčios įsakymus?

Kada tyčiomis laužome Dievo ar Bažnyčios įsakymus,darome nuodėmę.

157.Kada žmogus už savo veiksmus atsakingas?

Veiksmo atsakingumui reikalingos dvi būtinos sąlygos: protas ir laisva valia.

P r o t a s .Žmogus turi suprasti,ką daro.Kai nėra pilno supratimo,pvz.,pusiau miegodamas ar išsiblaškęs gali lengvai nusidėti.Vaikai,kol neateina į protą,už savo veiksmus nėra atsakingi.Neatsako už savo veiksmus ir bepročiai.Taip pat žmo-

gus neatsako už tuos veiksmus,kuriuos darydamas nežino ką daro.

L a i s v a v a l i a .Žmogus tik už tuos veiksmus atsako,kuriuos padaro laisva valia.Visi gi tie veiksmai,kurie žmoguje įvyksta savaime,į atsakingųjų veiksmų skaičių neįeina.

Žmogaus laisvam apsisprendimui daug įtakos turi įvairios aistros/pyktis,įkarštis,kūno geiduliai ir t.t./.Tik labai retais atsitikimais aistros būna tokios galingos,kurios iš žmogaus atimtų laisvą apsisprendimą.Tol,kol žmogus gali valdytis,o tyčiomis nesivaldo,už savo veiksmus atsako.Jei žmogus turi kokių nors kūno trūkumų/pav.,neprimato,spalvų neskiria,neprigirdi ir p./ir dėl to įvyksta kas nors negera, žmogus už tuos įvykius sąžinėje neatsako.

Kai žmogus fiziškai priverčiamas ką nors daryti,bet savo valia tam darbui nepritaria,už tai ir neatsako.Bet jei, prievartą darant,pradėtų pritarti,tada atsirastų ir atsakingumas.Už savo veiksmus žmogus neatsako taip pat tada,kai ką nors daro taip išsigandęs,kad nežino ką darąs;tą pat galima padaryti ir apie nsąmoningą įsikarščiavimą.Atsakingumą tik mažina moralinė prievarta,paprastas išgąstis,paveldėjimas.

Kai žmogui kartais tenka būti neišvengiamose aplinkybėse/pav.,gydytojui apžiūrint kitos lyties asmenį,medicinos seserei patarnaujant ligoniams ir p/ ir dėl to kiltų kokių nors blogų norų,jeigu sąmoningai jų nenorima ir jiems nepritariama,už tai nėra jokio atsakingumo.Bet jeigu žmogus tyčiomis ieškotų tokių aplinkybių,tada už paskeas atsakytų.

Visa tai turint galvoje,aiškėja tvirtas valios išsidirbimo reikalingumas.Kai žmogus turi tivrtą valią,daug lengvi a gali pasipriešinti tam,kas yra bloga.

158.Kada žmogaus veiksmas yra doras?

Veiksmas yra doras tada,kai sutinka su Dievo nustatyta tvarka.Dievo nustatytą tvarką sužinome iš sekančių trijų elementų:veiksmo objekto,aplinkybių ir tikslo.

V e i k s m o o b j e k t a s .Tai pats veiksmas,arba darbas;tai žmogaus veiksmo turinys.Tuo atžvilgiu veiksmas gali būti trejopas:iš esmės geras,iš esmės blogas ir abejingas. I š e s m ė s g e r a s :melstis,pareigas gerai atlikti, gerai mokytis ir p.I š e s m ė s b l o g a s :vokti,me-

luoti,nekaltą žmogų žudyti ir p.A b e j i n g a s :vaikščioti,dairytis,kalbėti,ir p.

V e i k s m o a p l i n k y b ė s .Tai sąlygos,kuriose veikiama ir priemonės,kuriomis darbas atliekamas.Aplinkybės gali būti geros ir blogos.G e r o s :savais pinigais šelpti vaggšus,savomis pastangomis gerai parašyti rašto darbą irp. B l o g o s :vogtais pinigais šelpti vargšus,"iš špargalo" gerai parašyti rašto darbą ir p.Aplinkybės kartais nuodėmę gali padidinti,akartais pamažinti.Pav.,kas slaptai daro kokią nors nuodėmę,mažiau nusideda,kaip tas,kuris nusideda viešai,tuo kitus patraukdamas į nuodėmę.Jei kartais žmogus netyčia pasigeria dėl to,kad gerai nežinojo svaigalų stiprumo, mažiau nusideda už tą,kuris aiškiai žino gėrimo paskeas.

V e ik s mo t i k s l a s .Tai intencija,kuria darbas atliekamas.žmogus,ką nors veikdamas,gali turėti gerą tikslą,blogą tikslą ir jokio tikslo neturėti.G e r a s t i k s l a s :Eiti į bažnyčią atlikti šventadienio pareigą. B l o g a s t i k s l a s :Eiti kur nors padaryti nusikaltimą.J o k i o t i k s l o n e t u r ė t i :žiūrėti į erdves,kaip varnos laksto.

<u>Taisyklės</u>:

1.Jei veiksmas geras,aplinkybės geros ir tikslas geras, visas veiksmas bus geras.

2.Jei veiksmas savyje blogas,gali būti geros aplinkybės ir geras tikslas,veiksmas bus blogas.

3.Jei veiksmas abejingas,o priemonės ir tikslas geri - veiksmas bus geras.

4.Jei aplinkybės/priemonės/ blogos,patsai veiksmas ir tikslas gali būti geri,veiksmas bus blogas.

5.Jei tikslas blogas,veiksmo turinys/objektas/ ir aplinkybės gali būti geros,veiksmas bus blogas.

159.Kada žmogaus darbai turi antgamtinę vertę?

Jeigu žmogus gerus veiksmus vykdo pašvenčiamą malonę turėdamas,tie veiksmai pasidaro nemirtingi;jie praturtina žmogaus sielą ir pomirtiniame gyvenime žmogui bus naudingi. Be to,tuo atžvilgiu nuopelningi veiksmai gali būti tik geri veiksmai.Blogi veiksmai niekada nėra nuopelningi.Ir dar:nuopelningi veiksmai yra tik tie,kuriuos žmogus padaro laisva valia.Prievartos veiksmai nėra nuopelningi.

Tie visi geri veiksmai,kurie padaromi neturint pašvenčiamos malonės,pomirtiniame gyvenime neturi jokios vertės. Tai mirę veiksmai.Jie žmogaus gyvenime turi tik gamtinę-laikinę prasmę.

Kai žmogus nusideda,visi jo geri veiksmai,ir turint pašvenčiamą malonę padaryti,apmiršta.Kai pašvenčiamoji malonė žmogui sugrįžta,atgaivina visus geruosius veiksmus,padarytus tuo laiku,kada buvo turima pašvenčiamoji malonė.

160.Dėl ko turime saugotis kiekvienos nuodėmės?

Kiekvienos nuodėmės turime saugotis dėl to,kad ja įžeidžiame Dievą ir užsitraukiame bausmę.

161.Kokią bausmą užsitraukiame už mažą nuodėmę?

Už mažą nuodėmę užsitraukiame laikinę bausmę šiame gyvenime,ar skaistykloje.

162.Kokią bausmą užsitraukiame už didelę nuodėmę?

Už didelę nuodėmę užsitraukiame amžiną pragaro bausmę.

NEDORYBĖS

163.Ką įgyjame,kartkartėmis atkrisdami ton pačion nuodėmėn?

Kartkartėmis atkrisdami ton pačion nuodėmėn,įgyjame piktą įprotį,arba nedorybę.

164.Kurie yra didžiausi piktieji žmonių įpročiai?

Dažniausi piktieji žmonių įpročiai yra šie septyni:1. Puikybė,2.Godumas,3.Paleistuvavimas,4.Pavydas,5.Rūstumas,6. Persivalgymas arba persigėrimas,ir 7.Tingėjimas.

Visi čia suminėtieji įpročiai yra pikti,bet įpatingai dėmesį atkreipti tenka į girtavimą.

Šventasis Povilas,didis tautų apaštalas,girtavimą laiko tokiu dalyku,dėl kurio negalima įeiti į dangaus karalystę. Jis girtavimą gretina su paleistuvyste,stabų garbinimu,barniais,pavydu,vaidais,nesantaikomis,žmogžudystėmis ir panašiomis nedorybėmis. Išskaitęs tas nedorybes,daro išvadą: "Kurie tai daro,tie negaus Dievo karalystės"/ Gal.5,21/.O Efezo tikinčiuočius įspėja:"Neapsigerkite vynu,kuriame yra ištvirkimas"/Efez.5,18/.Korintiečiams gi dar griežtesnių nurodymų duoda:"Dabar gi parašiau jums nenusidėti su tuo,kurs vadinasi brolis,tačiau yra girtuoklis"/1 Kor.5,11/."Ar jūs nežinote,kad...girtuokliai...nepaveldės dangaus karalystės?" / 1 Kor.6,10/.

Sename Testamente yra Patarlių knyga.Knygos autorius giliai žvelgia į gyvenimą ir apie girtavimą taip kalba:"Kam deja? Kieno tėvui deja? kam vaidai? kam duobės? kam be priežasties žaizdos? kam paraudusios akys? Argi ne tiems,kurie gaišta prie vyno ir rūpinasi tuštinimu taurių? Nežiūrėk į vyną,kad jis gelsvai žiba,kad jo varsa stikle blizga.Jis įeina švelniai,bet galų gale įgelia kaip žaltys ir kaip angis išlieja nuodus"/Patarlių 23,29-32/.

Kai kurie žmonės,rodos,ir mokyti,ir garbingi,bet kai pradeda gerti,žiūrėk,ir nieko iš tokių žmonių nebelieka.Jie prageria savo garbę,prageria turtus,prageria žmonos ir vaikų laimę,prageria savo sveikatą ir dorą ir lieka tik gyvenimo atmatos."Deja,jums,kurie esate karžygiai gerti".

Girtuokliai nusideda visiems Dievo įsakymams ir iš pagrindų griauja doro gyvenimo tvarką.

P i r m a s i s   D i e v o   į s a k y m a s liepia už viską aukščiau statyti Dievą-pasaulio Kūrėją.O girtuoklio dievas pasidaro jo paties pilvas.Girtuoklio gyvenimo džiaugsmas yra degtinės butelis.Dėl to butelio jis dažnai atsižada viso gyvenimo;palaidoja savo asmeninį gyvenimą ir suardo šeimą.

A n t r a s i s   D i e v o   į s a k y m a s liepia padoriai kalbėti.O pasiklausykime nusigėrusių žmonių kalbų! Pasigėręs žmogus savo kalba pasidaro nežinia į ką panašus. Dievo vardo gerbimas tokiems žmonėms pasidaro visai svetimas dalykas.

T r e č i a s i s   D i e v o   į s a k y m a s liepia atlikti šventadienio pareigą:dalyvauti Mišių aukoje,daugiau melstis.O ką šventomis dienomis veikia girtuokliai? Arba girtuokliauja,arba pagirioja.

K e t v i r t a s i s   D i e v o   į s a k y m a s liepia gerbti savo tėvus ir jų klausyti.Kas pasidaro iš girtavimo toje srityje,tegul kalba pats gyvenimas.Žinome vieną šeimą,kurios tėvai gėrė ir viską pragėrė.Tėvas mirė,o motina su sūnum atsikėlė gyventi į miestą.Sūnus sukūrė šeimą,bet dėl girtavimo viskas iro,namuose didėjo pragaras.Motina savo sūnų vieną kartą norėjo sudrausti,bet sūnus savo motiną apstumdė ir drąsiai jai į akis atrėžė:"Kai judu su tėvu girtuokliavote,ar aš judviem kliudžiau?"Paaiškinimų čia nebereikia.

Penktasis Dievo įsakymas liepia nežudyti.Kas girtuokliauja pirmiausia žudo pats save.O tai yra irgi nuodėmė.O kiek nusigėrusių žmonių užmuša vieni kitus?

Šeštasis Dievo įsakymas liepia nepaleistuvauti,o **devintasis** - neužsiimti blogomis mintimis.Svaiginamieji gėrimai žmoguje sustabdo žmogiškumą ir paleidžia gyvuliškumą.O kai žmogus virsta gyvuliu,jo veiksmai tikrai pasibaisėtini.Pasigėrimo progomis daugelis jaunuolių netenka skaistumo ir užsikrečia bjauriomis ligomis.

Septintasis Dievo įsakymas liepia nevogti,o **dešimtasis** - savyje nepalaikyti vagystės minčių.O ką gi girtuoklis? Palinkimas gerti jam neduoda ramybės nei dieną,nei naktį.O kur gausi pinigų? Tad ir prasideda šeimos skriaudimas ir visoki mėginimai nedateklius užkišti iš...

Aštuntasis Dievo įsakymas liepia nekalbėti netiesos.Žmona ir vaikai girtuoklį vyrą prašo, kad negertų.Jis žada,bet savo pažadams netiki.Vos tik atsiranda proga nusigerti,žiūrėk,ir vėl girtas...

Girtavimas žmonėms atneša neturtą,ligas,gėdą,visokius nusikaltimus-nuodėmes ir kaitais labai negarbingą mirtį.Todėl visomis išgalėmis girtavimą reikia iš gyvenimo šalinti.

165.Kuo yra pavojingas kiekvienas piktas įprotis?

Kiekvienas piktas įprotis yra pavojingas tuo,kad nuo jo sunku atprasti.

166.Kaip galima atprasti nuo piktų įpročių?

Nuo piktų įpročių galima atprasti darant priešingus jam gerus darbus.

D. ĮSAKYMŲ LAIKYMAS.

167.Ar gana tik saugotis pikta,nenusidėti?

Negana tik saugotis pikta,nenusidėti,bet dar reikia daryti geri darbai.

1.Geri darbai.

168.Kurie yra žymiausi geri darbai?

Žymiausi geri darbai yra šie:1.Malda,2.Pasninkas ir 3. išmalda.

Tikintis žmogus be maldos negali gyventi.Malda-tai ugne-

lė,kuri apšildo vidinį žmogaus gyvenimą;tai religinio gyvenimo atmosfera.Kas nemoka melstis arba maldoje visai apsileidžia,religiniame gyvenime pasidaro sušalęs,ir sudžiūvęs.Tikintis žmogus be maldos,tai paukštis be sparnų,žuvis be vandens,augalas be saulės.

Malda yra sielos atsikvėpimas Dievu.Maldoje žmogus su Dievu susijungia ir tuo būdu Jį garbina,Jam dėkoja ir iš Jo ko nors prašo.Juo daugiau sielos ir kūno galių maldoje dalyvauja,juo reikšmingesnė yra malda.Tokioje maldoje stiprėja dorinis žmogaus gyvenimas.Krikščionys,kurie nesimeldžia,neturi dvasinės gyvybės,jėgos ir giedrumo.

Tik malda žmogus pradeda geriau pažinti Dievą,pasaulį ir patį save.

Maldą labai vertino Kristus.Jį patį dažnai matome meldžiantis ir mokantį kitus melstis:"Anomis dienomis atsitiko,kad jis/Jėzus/išėjo į kalną melstis ir praleido naktį maldoje"/Luko 6,12/.Mokė ir apaštalus melstis:"Taigi,jūs melsitės taip:Tėve mūsų,kurs esi danguje;tebūnie šventas tavo vardasTeateinie tavo karalystė,teesie tavo valia,kaip danguje, taip ir ant žemės.Duok mums šiandien mūsų antesybinės duonos. Ir atleisk mums mūsų skolas,kaip ir mes atleidžiame savo skolininkams.Ir nevesk mus į pagundą,bet gelbėk mus nuo pikto. Amen."/Mato 6,9-13/."Budėkite ir melskitės,kad neįpultumėte į pagundą"/Mato 26,41/.

Kada reikia melstis? Kristus į tą klausimą atsako:"Visuomet reikia melstis ir nepailsti"/Luko 18,1/."Taigi,budėkite visą laiką melsdamies"/Luko 21,36/.Bažnyčia paaškino,kaip reikia suprasti tuos žodžius "visada".Sunkia nuodėme įsakoma visiems katalikams šventomis dienomis dalyvauti Mišių aukoje.Toliau,Bažnyčia ragina,kad tikintiej i melstųsi kasdien. Jei kas daugiau dienų visai nesimeldžia,kaip kad meldžiasi,- taip pat nusideda.

Susipratę katalikai paprastai meldžiasi kiekvieną rytą ir vakarą,prieš darbą ir po darbo,prieš keliones ir po kelionių ir daugeliu kitų progų.Malda,tai kasdieninis žmogaus gyvenimo aukuras:čia Dievui aukojama,čia atsiprašoma,čia prašoma ir t.t.

<u>Kokia turi būti malda?</u> Reikia melstis su d ė m e s iu . Vienas tik žodžių ištarimas dar nėra malda.Žodžiai malda pa-

virsta tik tada,kai į juos įdedama širdies ir dvasios.Kai meldžiamės,kalbame į Dievą.Kaip Dievas gali girdėti mūsų maldą,mūsų prašymus,jei mes patys negirdime ir nesuprantame,ką kalbame.

"Jei Dievui tik lūpų užtenka garbės,
Žemaičiai kaip žvaigždės danguj žibės,
Jų balsas padanges aplėks:
Ar gieda Ražančių,ar šventą Antaną;
Ar valandas apie Švenčiausiąją Paną,-
Jų nieks,iš tiesų,neužrėks"/Maironis/.

Meldžiantis,reikia kiek galin daugiau nusižeminti.Maldos metu žmogus atsistoja visagalio Dievo akivaizdoje ir nori su Juo meilės ryšiais susijungti.Ką reiškia maldoje nusižeminimas,Kristus paaiškina vienu pavyzdžiu:"Kai kuriems,kurie patys savimi pasitikėjo teisūs esą ir kitus niekino,jis /Jėzus/ pasakė šitą prilyginimą:Du žmogu atėjo į šventyklą melstis;vienas buvo parisiejus,kitas muitininkas.Parisiejus stovėdamas taip pats sau vienas meldėsi:Dėkoju tau,Dieve, kad aš ne toks,kaip kiti žmonės:plėšikai,neteisūs,svetimoteriai,taip pat ir kaip šitas muitininkas.Aš pasninkauju du kartus savaitėje,duodu dešimtines viso,ką tariu.Muitininkas, atstu stovėdamas,nedrįso nė akių pakelti į dangų,tik mušėsi į krūtinę ir sakė:Dieve,būk gailestingas man nusidėjėliui. Sakau jums:šitas nuėjo į namus nuteisintas,anas ne.Nes kiekvienas,kurs save aukština,bus pažemintas,ir kas save žemona, bus paaukštintas"/Luko 18,9-14/.

Jeigu malda ko nors prašoma,reikia pasitikėti ir turėti kantrumo:"Ir visa,ko tik prašysite maldoje tikėdami,gausite" /Mato 21,22/.Ir šiai tiesai paaiškinti Kristus duoda palyginimą:"Viename mieste buvo teisėjas,kurs Dievo nebijojo ir žmogaus nesidrovėjo.Tame mieste buvo viena našlė;ji ateidavo pas jį ir sakydavo:Apgink mane nuo mano priešininko.Ilgai jis nenorėjo,o paskui patas sau vienas tarė:Nors aš nebijau Dievo ir žmogaus nesidroviu,tačiau,kad ta našlė man įkyri, tai aš apginsiu jos teises,kad pagaliau atėjus neapdaužytų man veido.Viešpats pridūrė:Klausykite,ką sako tas neteisingas teisėjas.Argi Dievas negintų teisių savo išrinktųjų,šaukiančių į jį dieną ir naktį,ir ar gaištų jiems padėti? Aš sakau jums:Jis greitai apgins jų teises"/Luko 18,2-8/.

Dievas geriau žino,kada ir kaip mūsų maldą išklausyti. Jei visada Dievas mūsų maldą išklausytų,kartais mes žalingų dalykų sau išprašytume.Todėl,ko nors prašant,reikia atsiduoti Dievo valiai.Mūsų maldavimą Jis įvertins.O jei ne taip išklausys,kaip mes prašėme,būkime ir už tai dėkingi.Matyt,kad mums taip buvo naudingiausia.

Melstis reikia ne tik už savo asmeninius reikalus,bet ir už šeimas,tautas,Bažnyčią.Reikia melstis ne tik atskirai, bet ir talkomis.Pasitaiko gyvenimo sričių,kur nieko kito negalima padaryti,bet melstis visada galima.Apie bendrą maldą Kristus pasakė:"Aš dar jums sakau:Jei du iš jūsų susitars žemėje kurio nors dalyko melstis,bus juodviem padaryta mano Tėvo,kurs yra danguje.Nes kame du ar trys susirinkę mano vardu, ten aš esu jų tarpe"/Mato 18,19-20/.

Pastaraisiais laikais didelis dalykas,liečiąs visą žmoniją,yra taika.Be taikos nėra laimingo gyvenimo,o taikai daug kas gręso.Reikia daryti talkas ir melstis už taiką.Jeigu visi žemės geros valios žmonės vieningai melstųsi už taiką,nėra jokios abejonės,kad taika būtų išsaugota.

Kad lengviau būtų melstis,yra parašyta daugybė visokių maldaknygių ir jose prirašyta visokių maldų.Ir pats Kristus mus išmokė Tėve mūsų.Bet šios suredaguotos maldos yra tik tam suredaguotos,kad žmonėms lengviau būtų melstis.Jei kas gali melstis be maldaknygių,ir be suredaguotų maldų,gali ir taip melstis.Malda,kaip malda,ir tokia bus visiškai gera.

169.Kurie yra paprasčiausi labdarybės darbai sielai?

Paprasčiausi labdarybės darbai sielai yra šie septyni: 1.Nemokantį pamokyti,2.Abejojančiam patarti,3.Nuliūdusį paguosti,4.Piktą darantį sudrausti,5.Pažaidas atleisti,6.Nuoskaudas nukęsti ir 7.Melstis už gyvus ir mirusius.

170.Kurie yra paprasčiausieji labdarybės darbai kūnui?

Paprasčiausi labdarybės darbai kūnui yra šie septyni: 1.Alkaną papenėti,2.Trokštantį pagirdyti,3.Nuogą apdengti, 4.Pakeleivį į namus priimti,5.Kalinį sušelpti,6.Ligonį aplankyti ir 7.Numirėlį palaidoti.

2. Dorybės.

171.Ką įgyjame,kartodami bet kokį gerą darbą?

Kartodami bet kokį gerą darbą įgyjame gerą įprotį,arba dorybę.

172.Kokios yra pagrindinės dorybės?

Pagrindinės dorybės yra:1.Nusižeminimas,2.Išmintis,3. Nuosaikumas,/ir susivaldymas,4.Neturtas,5.Klusnumas,6.Kantrumas // 7.Taikingumas ir 8.Ištvermė.

1.Nusižeminimas. Klaidingas nusižeminimo supratimas. Nusižeminimas nėra savęs niekinimas,savęs nieku laikymas.Nusižeminimas nėra taip pat leidimas save kitiems niekinti,žeminti,įžeidinėti.Tokie elgesiai ne tik nebūtų nusižeminimas,bet ištižimas ir lepšiškumas.Niekas iš žmogaus nereikalauja ir negali reikalauti,kad jis leistų per save,tarsi,per kokį lieptą,visokioms ožkoms laipioti.

Tikras nusižeminimo supratimas. Tikras nusižeminimas-tai teisingas savęs supratimas. Tikrą savęs supratimą žmoguje užmuša puikybė.Per puikybę žmogus save supranta ne tokį,koks jis iš tiesų yra,bet tokį,kokį nesveika vaizduotė parodo.O nesveikos vaizduotės sukurti vaizdai nėra tiesa,bet apgaulė.

Žmonių ypatingai verčia nusižeminti nuodėmingumo supratimas.Karalius Dovidas dejuoja:"Aš pažįstu savo piktadarybę, ir mano nuodėmė yra nuolat mano akivaizdoje"/Psal.5L,5/.Šv. Povilas apie save sako:"Jėzus Kristus atėjo į šį pasaulį išganyto nusidėjėlių,kurių pirmasis aš esu"/1 Tėmot.1,15/.O ką mes patys apie save galėtume pasakyti?

Mus verčia nusižeminti ir Dievo didingumas.Dievas apie save gali pasakyti:"Dangus mano sostas,žemė gi mano pakojis" /Iz.66,1/."Štai tautos yra kaip kibire lašas ir kaip svarstyklių grūdelis;štai salos,kaip smulkios dulkelės"/Iz.40,15/.

Kaip reikia nusižeminti,mus moko Kristus:"Mokykitės iš manęs,nes aš romus ir nuolankios širdies"/Mato 11,29/.

Žmogaus dvasios lygsvarą naikina puikybė.Puikybė-tai savęs apgaudinėjimas,melas,kvailybė ir visų nuodėmių pradžia.

Puikybė-tai pirmutinė nuodėmė,įvykusi tvarinijoje;tai pirmutinė doro gyvenimo ardytoja.Per puikybę savo gyvenimo tikslu žmogus laiko pats save.Dar daugiau.Puikus žmogus pradeda manyti,kad jis esąs kitų žmonių tikslas. Puikybės rūkuose žmogus pradeda nematyti, kad jis yra tvarinys.

Puikybė-tai tam tikras aklumas.Puikuolis pats sau nustatinėja taisykles,~~akad~~ kada jo veiksmai geri,kada blogi.Išdi-

džiam žmogui tiesa pasidaro tai,kas jam patinka,kas patogu, o netiesa,tai,kas jam nepatinka,kas nepatogu.Toks žmogus pasidaro pats sau dievu,o jeigu dar bent kiek tiki tikrąjį Dievą,tai Dievas jam turi tarnauti,o ne jis Dievui.

Puikybė yra visų žmogaus nedorybių pagrindas.

Puikybė-pradžia daugelio neteisybių.Puikus žmogus mato tik tai,kas yra jo,o kas kitų - to puikus žmogus nemato.Jei kiti puikuolį įžeis,jis nedovanos;puikuolis gali kitus kasdien įžeidinėti ir vis jam rodosi,kad čia nieko pikta neatsitinka.

Kaip suderinti puikybę su tikėjimu į Dievą? Tai yra du nesuderinami dalykai.Puikybė pakerta žmogaus tikėjimo šaknis. Puikybės pilno žmogaus tikėjimas yra panašus į muilo burbulą. Jei tik kas į tą burbulą bakstels,burbulas greitai gali visai subyrėti.

Tik tada,kai žmogus ~~subega~~- sugeba išsižadėti puikybės, ir protingai nusižemina,suranda tikrą doro gyvenimo pagrindą. Puikybė tuo atžvilgiu žmogų apgyvendina dausose.

Ir pačioms religinės tiesoms suprasti reikia nusižeminimo:"Anuo metu Jėzus,atsiliepdamas,tarė:Aš garbinu tave,Tėve, dangaus ir žemės Viešpatie,kad tai paslėpei nuo išmintingųjų ir gudriųjų ir tai apreiškei mažutėliams"/Mato 11,25/.

2.Išmintis."Taigi,žiūrėkite,broliai,kaip atsargiai turite elgtis;ne kaip neišmintingi,bet kaip išmintingi"/Efez.5,15-16/.

Nusižeminimas yra doro gyvenimo pagrinas,nes tik per nusižeminimą žmogus pažįsta tiesą.Pirmasis nusižeminimo žiedas yra išmintis.Išmintingas žmogus negyvena kokiomis nors iliuzijomisbet gyvenimą ima tokį,koks tas gyvenimas yra iš tiesų. Tokiame gyvenime išmintingas žmogus suranda geriausių priemonių savo tikslui pasiekti.

Išmintįes žmogui reikia,kad pažintų save.Krikščioniškoje doroje savęs pažinimas žmogui pasidaro aiškus tik religijos šviesoje.Religijos šviesoje žmogus aiškiai mato,iš kur jis atėjo,ir kur eina;čia supranta savo sugebėjimus ir savo nesugebėjimus.

Rengiantis į gyvenimą,reikia išmintįes pasirinkti tinkamam pašaukimui.

Visuomenė sudaryta iš įvairių pašaukimų.Iš prigimties

kiekvienas žmogus turi tam tikro linkimo į kurį nors pašaukimą. Ir juo ankščiau šios rūšies savo linkimai pažįstami, juo ankščiau nusistatoma, kuria kryptimi per gyvenimą reikės eiti, juo geriau. Kol žmogus savo pašaukimo klausimuose blaškosi, tol negali tinkamai bręsti ir subręsti. Ir tik nuo to momento, kai pasiryžta kuria nors kryptimi eiti, prasideda tikras asmenybės brendimas.

Taip pat reikia turėti sveiką pažiūrą į vedybų klausimą. Vedybos dažnai yralemiantis klausimas žmogaus doriniame ir religiniame gyvenime. Kai vedybų klausimas neprotingai sprendžiamas,- suardo visą žmogaus gyvenimą, suardo ir jo dorą, jo religinius įsitikinimus.

Įvairiuose gyvenimo reikaluose žmogus turi mokėti pats už save galvoti, o nesiremti tik kitų galvojimu. Tačiau ir šioje srityje negalima per toli nueiti. Tvarkant savo gyvenimą, reikia dažnai paglvoti, ar mūsų tos rūšies išmanymas derinasi su Kristaus apreikšta išmintimi. Manykime, ką norime, bet už Kristų išmintingesni nebūsime. Todėl ir mūsų gyvenimas išmintingiausiai yra sutvarkytas tada, kai ta tvarka kyla iš Kristaus apreikštos išminties.

<u>3. Nuosaikumas ir susivaldymas.</u> Protingi žmogaus elgesiai savyje turi turėti nuosaikumo ir susivaldymo. Tuo atžvilgiu gyvenime pasitaiko leistų tipų. Visi protingi žmonės pripažįsta, kad abstinencija geras daiktas. Bet abstinencija nepavaduoja visų kitų dorybių ir nepašalina visų ydų. Nebūsi doras, jei būsi griežtas abstinentas svaiginamųjų gėrimų atžvilgiu, o smaguriausi kitose srityse, neturėsi artimo meilės, būsi žiaurus savo santykiuose su kitais žmonėmis, nemokėsi pasiaukoti, būsi išdidus.

Norint protingai elgtis, visur reikia būti nuosaikiam. Negalima įsikibti į kokias nors gyvenimo smulkmenas ir niekais laikyti tikrai svarbius dalykus.

Nenuosaikumas ir nesusivaldymas žmogų paverčia gyvuliu. Tai gali patvirtinti daugelis gyvenimo sričių, pav., nenuosaikumas gėrime svaiginamųjų gėrimų, nesusivaldymas kūno užgaidose ir t.t. Kai kurių žmonių didžiausias gyvenimo rūpestis-tai nuolatinis smaguriavimas. Toks žmogus, kai susitinka su kitais žmonėmis, apie nieką daugiau nekalba, kaip tik apie gardžius ir negardžius valgius, skanius ir neskanius gėrimus. Atrodo,

tarsi pasaulyje nebūtų nieko svarbesnio už valgį. Kiti vėl paskęsta lytinio gyvenimo reikaluose ir viską/sveikatą, išteklius, garbę/ aukoja tam lytiniam gyvenimui. Pasitaiko ir tokių žmonių, kurie visą savo gyvenimą paaukoja pinigams. Jie toje srityje kartais taip toli nueina, jog miršta badu, kad tik daugiau pinigų pritaupytų. Dar kiti gauna kažkokią aistrą statyti namelius. Jie parduoda savo sąžinę, visuomenei pasidaro visiškai nenaudingi, bet džiaugiasi tuo, kad dar kieno nors vardu gali naują namelį pastatyti.

Yra žmonių, kurie daro labai padorių žmonių įspūdį. Kiekvieną sekmadienį jie dalyvauja šv. Mišių aukoje, pasninkauja, nevagia, nemeluoja, nieko nežudo. Bet gyvena tik sau. Jie gyvena taip, tarsi šiame pasaulyje daugiau žmonių visai ir nebūtų. Jie neturi jokio idealizmo, jokio entuziazmo, jokio susirūpinimo. visuomeninio gyvenimo reikalais. Tai taip pat nenuosaikumas. Kiekvienas žmogus yra skirtas ne tik sau gyventi, bet ir kitiems.

Nenuosaikumas ir nesusivaldymas žmoguje panaikina visai žmogišką gyvenimą. Iš čia paaiškėja, kodėl vienos tautos liko barbariškos, o kitos sukultūrėjo ir pasiekė aukštą civilizacijos laipsnį, po kiek laiko ir vėl nusmuko. Tautų kultūrėjime ir išsigimime nulėmė vienų ar kitų galių dominavimas. Ten, kur protas ir valia gyvenimui vadovavo, tautos kultūrėjo; o ten, kur buvo pataikaujama tik kūniškumui ir visas gyvenimas rėmėsi kūniškumu ir smaguriavimu, nusmuko.

Kai kas katalikams gali prikišti, kad jie, varžydami įvairias savo galias, naikina žmogaus prigimtį. Toks priekaištas yra visai be pagrindo. Katalikai žmogaus galių nenaikina, bet jas nuosekliai valdo. Katalikai žino kiekvienos žmogaus galios paskirtį ir jai leidžia tinkamai, o ne chaotiškai veikti.

Žmogus, kai išmoksta būti nuosaikus ir susivaldąs, pats savo gyvenime išvengia nepasisekimų ir visokių nemalonumų ir kitiems naudingiau gali patarnauti.

4. Neturtas. Neturto dorybė nėra pats neturtas. Žmogus gali nieko neturėti, bet gali taip pat neturėti neturto dorybės. Kitas žmogus visko gali turėti labai daug, bet savo dvasioje gali būti visai neturtingas. Turtuolis gali turėti neturto dorybę, o beturtis-gobšumo ydą.

Visokių gėrybių aukščiausias savininkas yra gamtos Kūré-

jas ir aukščiausias jos Tvarkytojas Dievas.Žmonės yra Dievo vaikai ir žemiškaisiais turtais gali naudotis kaip Tėvo turtais.

Į turtą žmogus turi žiūrėti ne kaip į gyvenimo tikslą, bet kaip į gyvenimo priemonę.Ne turtams turime gyventi,bet turtai turi mums tarnauti.Ar kas žemiškų turtų turėtų,ar jų neturėtų,savo dvasia turi būti neturtingas.Tų turtų Kūrėjas turi būti žmogaus Dievas,o ne Dievo sukurtieji turtai."Nekraukite sau turtų žemėje,kur rūdys ir kandys gadina ir kur vagys iškasa ir vagia,bet kraukite sau turtus danguje,kur nei rūdys,nei kandys negadina ir kur vagys neiškasa ir nepavagia.Nes kur tavo turtas,ten ir tavo širdis"/Mato 6,19-21/. Dvasios neturtas yra laisvė,o gubšumas-vergija.Dvasia neturtingas žmogus gali labai lengvai visomis jėgomis atsiduoti Dievui.Gobšiam žmogui tai padaryti yra labai sunku."Negalite tarnauti Dievui ir Mamonai"/Mato 6,24/.

Kiek nesantaikos įneša į gyvenimą gobšumas! Jei žmonės gobšumo išsižadėtų,daug taikingiau galėtų sugyventi.

Kas turi vienokių ar kitokių turtų,visada turi atsiminti,kad turtai duoda žmogui ne tik teisių,bet ir pareigų uždeda.Tas,kas turi turtų,turi suprasti,kad tais turtais turi aprūpinti ne tik savo asmenį,bet,vadovaudamasis protingumu ir artimo meile,taip pat ir kitus. Jeigu greta turtuolio yra vargšas,jokiu būdu negalįs aprūpinti svarbiausių savo gyvenimo reikalų,jis turi teisę ir į turtuolio turtus.Artimo meilė ir protingumas turtuolį turi priversti pamatyti ir tą žmogų,kurį prislėgė sunki neturto našta.

Kai kalbama apie neturtą,niekada neužmirškime protingumo ir nuosaikumo.Kai žmonės įsikarščiuoja,toje srityje greitai nueina į neprotingus kraštutinumus.Ne kraštutinumuose, bet protingame aukso viduryje yra išganymas.

Be to,turtus vartojant ir naudojant,reikia išmokti tvarkos.Kas yra betvarkis,daug dalykų sugadina,niekais paleidžia, daug turi nuostolių.O ypač reikia išmokti pagerbti svetimą ir visuomeninę nuosavybę.Šioje srityje kai kurie žmonės labai nesąžiningai elgiasi.Savą daiktą jie šiaip taip moka įvertinti,bet su svetimu ar visuomeniniu daiktu elgiasi it laukiniai. Dievo nustatytos tvarkos ir čia reikia laikytis.

<u>5.Klusnumas</u>.Klusnumu ir susiklausymu yra palaikoma tvarka gyvenime.Susiklausymas reikalingas šeimoje,visuomenėje,

Valstybėje ir Bažnyčioje.Kai nėra susiklausymo,išnyksta tvarka,išnyksta bendras darbas ir ką vienas stato,kitas tą griauna.

Gyvenimas turi būti remiamas autoritetu.Tėvai yra vaikų autoritetas,mokytojai yra mokinių autoritetas,viršininkai yra pavaldinių autoritetas ir t.t.Kol žmonės moka gerbti autoritetą,tol jie moka gyventi tvarkoje;tol moka dirbti kūrybinį darbą.Kai autoritetas iš gyvenimo pašalinamas,žmonės sugeba tik griauti,o ne kurti.

Be klusnumo doras gyvenimas-neįmanomas.Kol žmonės moka klausyti,kol moka gerbti vienokį ar kitokį autoritetą,tol jie dar gali sugebėti dorai gyventi.Bet kada,kai jau žmogus nesugeba jokio autoriteto pagerbti,kada jis pats pasidaro sau autoritetu,- tokio žmogaus dora netenka pagrindo.

Tikėjimo ir doros dalykams tvarkyti Kristus įkūrė Bažnyčią.Kai kurie vadovaują Bažnyčios asmens kartais gali kai kam nepatikti.Žemos doros liūdijimą duoda sau tie asmens,kurie klauso tik tų Bažnyčios vadų,kurie jiems patinka,o neklauso tų,kurie jiems nepatinka.Jei Kristus Bažnyčią valdyti paskyrė žmonėms,o ne angelams,tai tas pareigas einančių žmonių ir reikia klausyti.

6.Kantrumas. "Savo kantrumu jūs laimėsite savo sielas" /Luko 21,19/.

Kristus kryžiaus kantrumu atpirko žmoniją;ir visas Kristaus mokslas yra kryžiaus mokslas.Mūsų gyvenimo sąlygose/kitose planetose gal yra kitokios sąlygos/ tik tų žmonių gyvenimas neša vaisių,kurie kantrume moka tų vaisių laukti.

"O,kiek gi tai kartų kančia ir juokai
Greta sau bendrauja ir rišas paikai
Ir veltui ieškotum pradžios.
Taip buvo per amžius! Taip buvo ir bus.
Su tuo ir pasaulis nueis į kapus"/Maironis/.

Kantrumas yra neatskiriamas nuo kentėjimų.O kančių atžvilgiu žmonės patys save dažnai apgaudinėja.Kai į kitus pasižiūrime,kokie,rodos,laimingi jie yra.Kartais atrodo,kad kiti žmonės neturi jokių rūpesčių,neturi jokių kančių.Iš tiesų gi taip nėra.Kiekvienas žmogus turi savo kryžių.Vieno širdį bado vienokie kalavijai,kito kitokie.Skirtumas yra tik tas,kad vieni moka tylėti ir kantriai kentėti,o kiti temoka tik dejuoti ir skųstis.

Kristus savo išpažintojams primena:"Kas neima savo kryžiaus ir manęs neseka,tas manęs nevertas"/Mato,10,38/.

Kantrumo iš žmogaus reikalauja ir kiekvienas darbas.Kai kolūkiečiai pradeda ruošti dirvą sėjai,jiems reikia labai daug kantrumo,kol dirvą apsėja ir kol naują derlių veža į malūną.Taip pat ir elektrinės upėse neatsistoja vienu tik panorėjimu.

7.Taikingumas."Palaiminti taikieji,nes juos vadins Dievo vaikais"/Mato 5,9/.

Kiekviena nesantaika yra gyvenimo griovimas.Gyvenimas yra statomas ir kuriamas tik tada,kai žmonių tarpe viešpatauja taika.

Nuolatiniai ginčai primena tam tikrą laukinumą.Krikščioniškai išsiauklėjusiems žmonėms dėl menkniekių ginčytis ir po teismus tąsytis labai netinka.Bet dar blogiau daro tie ir tos,kurie kitus žmones supešdina,supiūdo.Visokių "liežuvių" nešiojimas ir kitų ramybės drumstimas su krikščionišku gyvenimu-nesiderina.

Kažin ar sulauksime kada nors tokių laikų,kad visi žmonės vienaip manytų.Skirtingai manančių buvo ir bus.Šiuo atveju daroma didelė klaida,kai dėl skirtingos nuomonės pradedama neapkęsti ir paties žmogaus.Čia reikia skirti du dalyku: patį žmogų ir žmogaus nuomonę.Su kito nuomone gali nesutikti, bet dėl to negalima neapkęsti žmogaus ir kelti visokias nesantaikas.Kiekvienas žmogus yra vertas,kad mes jį mylėtume, kad jam trokštume gera;kad su visais taikoje gyventume.

Bėda,bet maža bėda,kai tik du žmonės nesutinka.Bet kai atsiranda daug nesutinkančių ir nesugyvenančių,iš tos nesantaikos kyla visuotiniai gruobuoniški karai.Imperialistiniai karai,tai didžiausia dvidešimtojo amžiaus ~~bėda~~ gėda ir didžiausia žmonių nelaimė.Tik plėšikai gali įrodinėti,kad imperialistiniai karai neišvengiami,ar reikalingi. Bet taip negali galvoti nė vienas sąžiningas katalikas.Nuoširdi sąžiningų katalikų svajonė:kad pasaulyje įsiviešpatautų pastovi taika; kad visos pasaulio tautos taikoje sugyventų ir vienos kitoms padėtų;kad tarpe visų žmonių viešpatautų taika ir ramybė.

8.Ištvermė."Kas bus ištvermingas iki galo,tas bus išgelbėtas"/Mato 10,22/.

Kilnios idejos daugelio žmonių valią sužadina pradėti

didelius darbus.Pradedančių paprastai būna daug,o baigiančiųjų būrelis labai mažas.

Ką nors sumanyti yra daug lengviau,kaip sumanymą realizuoti.Visa tai žinant,iš anksto reikia apsiginkluoti kantrybe ir tesėti.Tik pabaiga vainikuoja darbą.Nedorybėse paskęsti galima apsileidimais,o dora pasiekiama tik vedant nuolatinę kovą su piktu;tik tesint kilnius pasiryžimus.Be to,ne tie žmonės yra dori,kurie retkarčiais padaro ką nors gera,bet tie kurie nuolatos gerai elgiasi;kurie gerus veiksmus ištesi.

173.Kokie daromės,įgydami kaskart vis daugiau dorybių?

Įgydami kaskart daugiau dorybių,daromės vis tobulesni.

3. Tobulybė.

174.Ką turime daryti,kad taptume kaskart tobulesni?

Kad taptume kaskart tobulesni,turime vis geriau ir geriau atlikti savo pašaukimo pareigas.

175.Kaip yra lengviausia tobulai atlikti savo pareigas?

Tobulai atlikti savo pareigas lengviausia yra,laikantis visame tvarkos.Žmogiškasis gyvenimas turi būti tvarkingas gyvenimas.Be tvarkos žmogiško gyvenimo suprasti negalima.Kas įvyktų,jei traukinys nušoktų nuo bėgių ir mėgintų važiuoti laukais? Įvyktų katastrofa.Panašiai yra ir su žmogaus gyvenimu.Žmogaus gyvenimo bėgiai yra jo nusistatyta vienokia ar kitokia tvarka.Jeigu žmogus nusistatytos tvarkos gyvenime laikysis,pasieks savo tikslą,į kokį jo nusistatyta tvarka veda. Jei nesilaikys jokios gyvenimo tvarkos,per gyvenimą eis it tas traukinys per laukus be jam skirtų vėžių,- aišku,kad toks gyvenimas ankščiau ar vėliau baigsis katastrofa.

Mūsų gyvenimo vėžės turi būti tiesa ir meilė.Tiesą reikia pažinti ir per gyvenimą eiti tiesos keliu.Tiesa ir meilė, gyveną mumyse,turi pavirsti mūsų gyvenimo darbais.Tik tada, kai žmogus vaikščioja tiesos ir meilės keliais,jo gyvenimas yra tvarkingas.

176.Kas pridera daryti,atsikėlus iš miego?

Atsikėlus iš miego,pridera sukalbėti kasdieniniai poteriai.

177.Kas pridera daryti prieš valgant ir pavalgius?

Prieš valgant ir pavalgius pridera pasimelsti,bent persižegnoti.

178.Kaip turime darbus dirbti?

Darbus turime dirbti atsidėję,netingėdami.

179.Ar kolūkiuose ir fabrikuose reikia sąžiningai dirbti?

Žmogus visur turi dirbti sąžiningai.Kur žmogus bebūtų ir ką beveiktų,jeigu dirbs nesąžiningai,- nusidės Dievui.

180.Kas daryti,einant gulti?

Einant gulti,pridera sukalbėti kasdieninius poterius,padaryti sąžinės kvotimas iš pergyventos dienos minčių,žodžių, darbų ir apsileidimų.

III.SAKRAMENTAI IR MALDA.

181.Ar galima tapti tobulu ir išganyti sielą vien savomis jėgomis?

Vien savomis jėgomis negalima tapti tobulu ir išganyti savo sielos be Dievo malonės.

A.DIEVO MALONĖ.

182.Kas yra Dievo malonė?

Dievo malonė trumpai aptariama taip:Dievo malonė yra Viešpaties pagalba sielai išganyti.

Plačiau:Dievo malonė-tai tam tikra jėga,kuria sustiprinamas žmogaus gyvenimas;tai tam tikra galia,kuria žmogaus gyvenimas praturtinamas.

Malonė skirstoma į pašvenčiamąją ir padedamąją.

183.Kas yra pašvenčiamoji malonė?

Žmogus buvo Dievo skirtas ne tik gamtiniam,bet ir antgamtiniam gyvenimui.Pirmieji tėvai šitą teisę turėjo perduoti ir visiems savo palikuonims.Tačiau pirmieji tėvai nusikalto ir visa žmonija neteko teisės į dieviškąjį gyvenimą.Aukščiausias dabartinio žmogaus tikslas-tas teises sau vėl sugrąžinti.Kristus žmoniją atperka ir per atpirkimą tą teisę jai vėl grąžina.Žmogaus atpirkimas-tai iš naujo jame kūrimas dieviško gyvenimo.To naujo/dieviško/ gyvenimo atsiradimas žmogaus sieloje yra vadinamas pašvenčiamąja malone.Tuo būdu žmogus pašvenčiamas Dievui;tuo būdu pats Dievas žmoguje apsigyvena.Per pašvenčiamąją malonę žmogus tarsi sudievinamas;žmogui suteikiama dieviškosios prigimties dalelė.

Pašvenčiamoji malonė- tai antgamtinė Dievo malonė,per kurią nusidėjęs žmogus padaromas šventas,padaromas dalininkas dieviškojo-amžinojo gyvenimo.Tai žinodami,galime suprasti šv.Augustino žodžius:"Dievas tapo žmogum žmogum,kad žmogus pa-

sidarytų Dievu".

Kai į žmogaus sielą ateina pašvenčiamoji malonė,sunaikina sunkią nuodėmę.Ir priešingai.Kai į sielą įeina sunki nuodėmė,pašvenčiamoji malonė iš žmogaus pasitraukia.

Kai žmogus savyje turi pašvenčiamąją malonę,tai ne tik jis pats pasidaro amžinojo gyvenimo dalininkas,bet ir jo darbai pasidaro nemirtingi /nenykstą/,pasidaro jo amžinam gyvenimui nuopelningi."Pasilikite manyje ir aš jumyse.Kaip vynmedžio šakelė negali nešti vaisiaus pati savaime,jei nepasilieka vynmedyje,taip ir jūs,jei nepasiliksite manyje.Aš vynmedis,jūs vynmedžio šakelės.Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas neša daug vaisiaus,nes be manęs jūs nieko negalite padaryti.Jei kas nepasiliktų manyje,bus laukan išmestas,kaip šakelė,ir sudžius,ją surinks,įmes į ugnį,ir ji sudegs"/Jono 15, 4-6/.

Bažnyčios Tėvai sielą su pašvenčiamąja malone lygina su įkaitinta geležimi.Ugnyje geležis pavirsta į ugnį,nenustodama būti geležimi.Panašiai per pašvenčiamąją malonę žmogaus siela sudievinama,bet nenustoja buvusi žmogaus siela.

Į dangų eis tik tie žmonės,kurie turi pašvenčiamąją malonę.Be pašvenčiamosios malonės į dangų niekas neįeis.

184.Kas yra padedamoji malonė?

Padedamoji malonė-tai tam tikra Dievo pagalba,kuri sustiprina dorovines žmogaus jėgas ir padeda ištverti išganingame gyvenimo kelyje.Ši malonė veikia žmogaus protą ir valią. Žmogaus gyvenimui ši malonė irgi būtinai reikalinga.Be šios malonės žmogaus jėgos per silpnos savy išlaikyti pašvenčiamąją malonę;žmogaus jėgos yra per silpnos pasipriešinti nuodėmei.

Dievo malonės žmogus gali įsigyti per sakramentus,maldą ir sakramentalijas.

185.Ką suprantame sakramentaline Bažnyčios galia?

Kristus ne tik dievišką mokslą žmonėms skelbė,bet taip pat ir malonę paliko.Per pamokslus žmonėms skelbiamos religinės tiesos,o per sakramentus-dalinama malonė.Sakramentai,tai didžiausias Bažnyčios turtas.Tik per sakramentus Bažnyčia gali pasiekti savo tikslą-žmones vesti į šventumą.Krikščioniškas mokslas žmones veda prie sakramentų,o sakramentai tuos žmones veda į Dievą.

Bažnyčia,teikdama sakramentus,žmonėms suteikia antgamtinį gyvenimą;žmones lydi į amžinybę.

1.Krikštas.Kūniškai žmogus gimsta žemės gyvenimui.Per Krikštą Kristaus kraujas pirmą kartą teka į žmogaus sielą, tą sielą apvalo nuo gimtosios nuodėmės,o suaugusiuosius ir nuo asmeniškųjų nuodėmių ir žmoguje pasėja naujos gyvybės grūdą.

2.Sutvirtinimas.Žmogaus gyvenimas yra pilnas visokių pavojų.Reikia kovoti su visokiais blogumais ir skleisti gera. Sutvirtinimo sakramentu Kristus į atpirktą žmogaus sielą siunčia Dvasią Ramintoją,kuri iš silpno ir bailaus kūdikio turi išugdyti drąsų kovotoją už tiesą ir gerumą.

3.Atgaila.Kai įvyksta nelaimė,kai žmogus gyvenimo kovose yra daugiau ar mažiau sužeidžiamas,reikia gydančio sakramento.Toks gydantis sakramentas yra Atgaila.Atgailos sakramentu Išganytojas guodžia nuliūdusią sielą:Eik,tavo nuodėmės tau atleistos!

4.Eucharistija.Kai žmogus pradeda sąmoningai gyventi,jam reikia nuolatinės stiprybės;tos nuolatinės stiprybės teikia Eucharistijos sakramentas.Eucharistija pats Kristus atsiduoda žmogui,tą žmogų gydydamas,stiprindamas ir už tą žmogų kovodamas.

5.Kunigystė.Kristaus malonė per apaštalus visais laikais turi tekėti į visus tikinčiuosius.Tai įvyksta per Kunigystės sakramentą.Kristus savo mesijaniškąją valdžią perleidžia žmonėms.

6.Moterystė.Per Moterystės sakramentą yra tęsiamas gamtinis gyvenimas,kad vėliau galėtų plėstis ir antgamtinis gyvenimas.

7.Paskutinis Patepimas.Svarbiausia žmogaus gyvenimo valanda-mirties valanda.Nuo laimingos ar nelaimingos mirties priklauso visa žmogaus amžinybė.Paskutiniu Patepimu pas ligonį ateina Gailestingasis Samarietis ir sergantį žmogų guodžia,gydo.

B.SEPTYNI SAKRAMENTAI.

186.Kas yra sakramentai?

Kristus atpirko žmoniją;žmonių vardu Dievui atlygino už nusikaltimą,padarytą gimtąja nuodėme ir asmeniškomis nuo-

dėmėmis. Kad žmogui Kristaus atpirkimas būtų naudingas,-žmogus pats turi Kristaus atpirkimą sau pritaikyti-pasisavinti. O tai Kristaus nustatyta tvarka, galima įvykdyti per sakramentus.

Sakramentai yra regimi ženklai, Kristaus įstatyti, Dievo malonei įgyti. Kiekvienas sakramentas turi turė ti tris esminius elementus: 1. Regimą ženklą, 2. Sakramentas turi būti Kristaus padaras, ir 3. Sakramentas turi teikti malonės.

187. Kas sakramentuose yra regimas ženklas?

Žmogus yra dvilypis tvarinys: jis turi kūną ir sielą. Kūnas ir siela yra jame labai glaudžiuose santykiuose. Siela daugelį dalykų patiria, pažįsta tik per kūną, per pojučius. Kristus, steigdamas sakramentus, prie to žmonių savumo prisitaikė. Sakramentus įsteigė tokius, kad jie būtų prieinami ne tik dvasiai, bet ir kūnui.

Sakramentai turi savyje dvasinį ir medžiaginį elementą. Medžiaginis sakramentų elementas vadinamas "sakramento medžiaga"; dvasinis sakramentų elementas-"sakramento forma". Sakramento forma arba dvasia sakramentui suteikia gyvybės. Pvz., Krikšto sakramente medžiagą sudaro vanduo-tai sakramento kūnas, sakramento regimas ženklas, žmogaus pojučiams prieinamas. Krikšto sakramento formą arba gyvybę sudaro Kristaus nurodytieji žodžiai: "Aš tave krikštiju vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios". Atskirai paėmus, nei tie žodžiai, nei vanduo gimtosios nuodėmės neatleistų. Bet kai kartu eina vanduo ir žodžiai, medžiaga ir dvasia, žmogui atleidžia gimtąją nuodėmę.

188. Koks sakramentų sąryšis su Kristumi?

Žmoniją atpirko tik Kristus, todėl tik Kristus turėjo teisę įsteigti tokias priemones, kuriomis žmogus galėtų Kristaus atpirkimą pasisavinti. Todėl niekas kitas, o vienas tiktai Kristus galėjo steigti sakramentus. Tad ir dabar, jei norima žinoti, ar kuris nors sakramentas yra tikrai sakramentas, reikia žiūrėti, ar jis Kristaus įsteigtas, ar ne.

189. Kokią malonę teikia sakramentai?

Vieni sakramentai teikia padedamąją, kiti pašvenčiamąją malonę. Norint žinoti, kuris sakramentas kokią malonę teikia, klausimą reikia kelti šitaip: ar sakramentas atleidžia sunkias nuodėmes, ar ne? Tie sakramentai, kurie atleidžia sunkias nuodėmes/pvz., atgaila/, teikia pašvenčiamąją malonę; o tie, kurie sunkių nuodėmių neatleidžia/pvz., sutvirtinimas/, teikia tik

padedamąją malonę.

190.Koks yra sakramentų veikimas?

Tikrasis sakramentų teikėjas yra Kristus.Patarnaujamąją galią Kristus pavedė Bažnyčiai,arba,geriau sakant,pats Kristus,Bažnyčioje būdamas,teikia sakramentus.Dabar Bažnyčioje tuos sakramentus Kristaus vardu teikia kunigai;sakramentų teikimas-tai Kristaus suteiktosios galios vykdymas.Vistiek koks tas kunigas būtų,jei tik jis turi kunigiškus šventimus ir viską padaro pagal Bažnyčios mintį ir jos nustatytą tvarką,tikintieji gauna sakramento teikiamas malones.

Kunigas,teikdamas sakramentus /laikydamas Mišias,dalydamas Komuniją,klausydamas išpažinties ir t.t./,pats turi būti be sunkių nuodėmių.Jei sakramentus teiktų sunkiai nusidėjęs, padarytų šventvagystės nuodėmę.Bet žmonės,kurie iš tokio kunigo priima sakramentus,gauna tokią pat malonę,kaip kad juos priimtų iš tokio kunigo,kuris sakramentus teikia turėdamas gryną sąžinę.

1. Krikštas.

191.Kuris yra pirmasis ir reikalingiausias sakramentas?

Kristus,siųsdamas apaštalus skelbti Evangelijos,tarp kita ko jiems įsako:"Eikite tat ir mokykite visas tautas,krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios"/Mato 28,19/.Apaštalai jau per pirmąsias Sekmines tą Kristaus paliepimą vykdo:"Tuomet/per Sekmines/Petras draug su vienuolika atsistojo,pakėlė savo balsą ir jiems kalbėjo:...Darykite atgailą,ir teapsikrikštija kiekvienas iš Jūsų Jėzaus Kristaus vardan jūsų nuodėmėms atleisti...Priėmusieji jo žodžius buvo pakrikštyti"/Apd.2,14.../.

Pradedant apaštalais,baigiant mūsų dienomis,kas tik nori priklausyti Katalikų Bažnyčiai;kas tik nori krikščioniškai gyventi,visų pirma turi apsikrikštyti.

192.Kas sudaro Krikšto sakramento medžiagą ir formą?

Krikšto medžiaga yra naturalus vanduo.Sakramento tikrumui užtenka bet kokio vandens.Bet didesnei to sakramento pagarbai katalikų Bažnyčioje du kartus per metus/Did.Šeštadienį ir Šeštadienį prieš Sekmines/ šventinamas specialus krikšto vanduo.

Kaip kitus sakramentus,taip ir Krikšto sakramentą paprastai teikia kunigai.Bet Krikšto sakramentą,prireikus,gali teik-

ti kiekvienas žmogus,net ir nekrikštytas.Reikia tik turėti intenciją suteikti Kristaus įsteigtą Krikštą.

Seniau kartais būdavo praktikuojama krikštijant visą žmogų panardinti vandenyje.Dabar katalikų Bažnyčioje nustatyta,krikštijant žmogų,tris kartus pilti vandenį ant galvos taip,kad būtų sudaromas kryžiaus ženklas kiekvieną kartą.

Krikšto forma yra žodžiai:NN/čia ištariamas vardas ar vardai,kuriais kūdikis turės būti vadinamas/,aš tave krikštiju vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios.Šie žodžiai turi būti ištariami tuo pat laiku,kada pilamas vanduo ant galvos.

Kūdikiui vardą parinkti turi teisę tėvai.Krikštyti galima tik kokio nors šventojo vardu.Jei norima kūdikį vadinti tautišku vardu,galima padaryti iš svetimos kalbos žodžio vertimą/pvz.,lotynų kalbos žodį CELESTINA galima išversti į lietuvių kalbą žodžiu DANGUOLĖ/,arba greta tautiško vardo dar pridėti kokį nors šventojo-osios vardą ir abu tuodu vardai turi būti įrašyti į sakramentinių įrašų knygą.Daugiau kaip dviem vardais krikštyti nedera.

Į krikštą kūdikį neša du ar vienas krikšto tėvai.Jie turi būti nejaunesni kaip 14 metų ir praktikuoją katalikai.Jei kūdikio tėvai nesirūpintų religiniu jo auklėjimu,tą pareigą turėtų atlikti krikšto tėvai.Jei kūdikio gimdytojai mirtų ir kūdikis pasiliktų našlaitis,- krikšto tėvai turėtų rūpintis to kūdikio likimu.

193.Ar reikia krikštyti nelaiku gimusius?

Žmogus yra žmogus tuojau po jo pradėjimo.Jei kartais ir po nedaugelio dienų gimtų,kad ir pati motina,jį turi apkrikštyti sąlyginiu krikštu:"Jei esi gyvas,aš tave krikštiju vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios".

Mirštantį kūdikį bet kas gali krikštyti tikru krikštu,o ką tik mirusį - sąlyginiu.

Jei motina prieš gimdydama miršta,gydytojas mirusiai motinai turi padaryti operaciją ir kūdikį pakrikštyti.Jei kartais gimdant būtų pavojaus kūdikiui mirti,kurie yra prie gimdymo,kūdikį turi apkrikštyti.Tada vanduo pilamas ant tos kūdikio vietos,ant kurios galima užpilti ir tariami krikšto žodžiai.

194.Kokią malonę teikia Krikštas?

Krikštas-atgimimo sakramentas.Kas šio sakramento nepriims,negalės įeiti į dangų:"Iš tikrųjų,iš tikrųjų,sakau tau, jei kas neatgims iš naujo,tas negalės matyti Dievo karalystės"/Jono 3,3/."Jei kas neatgims iš vandens ir Šventosios Dvasios,tas negalės įeiti į Dievo karalystę"/Jono 3,5/.

Krikštas atleidžia visas nuodėmes,kokias tik žmogus turi Krikšto sakramento ėmimo metu.Jei krikštijamas mažas vaikas-jam atleidžiama tik gimtoji nuodėmė;jei suaugęs-atleidžiama ir gimtoji ir visos kitos nuodėmės.Krikštas taip pat atleidžia visas bausmes už nuodėmes.Jei kas tuoj po Krikšto miršta,eina į dangų.

Krikšto sakramentas žmogaus sieloje palieka neišdildomą žymę.Jei kas kartą apkrikštytas,negali krikštytis antrą kartą ir negali priimtojo Krikšto atsižadėti.

195.Ar Krikštas yra būtinas?

Krikštas-krikščioniškojo gyvenimo pradžia.Be to sakramento nebus galima įeiti į dangaus karalystę;negalima priimti ir kitų sakramentų.

Su nuodėmėmis niekas į dangų neįeis.O gimtąją nuodėmę tegali atleisti Krikšto sakramentas.Todėl be Krikšto nėra nė nuodėmių atleidimo,nė dangaus.

196.Kas yra troškimo Krikštas?

Jei kartais žmogus supranta Krikšto reikalingumą ir nėra kas jį apkrikštytų;jei toks žmogus visą savo gyvenimą sąžiningai gyventų ir būtų pasiryžęs dėl Dievo viską padaryti, bet Krikštas jam būtų nepasiekiamas,tokiam žmogui Krikšto troškimas gali atstoti Krikštą.

Kas yra Bažnyčia? Kristaus pasakymu,Bažnyčia yra "Dievo karalystė"/Jono 3,5/.Kaip Kristus,taip ir Bažnyčia yra tiesos liudytoja šioje žemėje/Jono 18,37/;Bažnyčia gelbsti tuos, kurie nuo tos tiesos nutolsta/Mato 18,11/.

Bažnyčioje esanti Šventoji Dvasia tai Bažnyčiai teikia gaivinančios jėgos,primena tikėjimo tiesas/Jono 14,26/;tikinčiuosius stiprina/Liko 12,12/,guodžia nuliūdimuose/Jono 14, 16/,moko melstis/Rom.8,26/ ir sužadina antgamtinį gyvenimą /Rom.8,23/.Bet Šventoji Dvasia tikinčiuosius gaivina tik tada,kai jie gyvena vienybėje su Jėzum Kristum,su Bažnyčią gaivinančiu Vynmedžiu/Jono 15,1.../.Tikras gyvenimas Bažnyčioje,

tai gyvenimas Šventgoje Dvasioje,susijungus su Jėzum Kristum.Toje vienybėje gyvenant,Kristaus nuopelnai virsta tikinčiųjų nuopelnais;Kristaus auka virsta tikinčiųjų auka.Toje vienybėje gyvendami,su Kristum mirštame,su Kristum kelsimės iš numirusių ir amžinai gyvensime/Rom.6,4;Kolos.2,10/.

Kaip yra tik vienas Kristaus kūnas,taip yra ir viena Kristaus Bažnyčia.Jėzus Kristus pats apie save sako:"Aš kelias,tiesa ir gyvenimas.Nė vienas neateina pas Tėvą,kaip tik per mane"Jono 14,6/.Visa Kristaus apreikštoji tiesa,visa antgamtinio gyvenimo malonė yra sudėta katalikų Bažnyčioje,kuri toliau tęsia Kristaus gyvenimą.Bet ir nekatalikiškos bendruomenės,atskilusios nuo katalikų Bažnyčios,daug tos Bažnyčios gėrybių pasiėmė su savim,ypač Krikšto sakramentą.Šia prasme ir šalia katalikų Bažnyčios galima gauti sielos išganymą. Religinės vertybės,kur tik jos bebūtų,išganingai veikia žmogaus sielą.Kristus iš anksto numatė,kad ne visi krikščionys priklausys katalikų Bažnyčiai ir iš anksto apie juos pasakė: "Aš turiu ir kitų avių,kurios ne iš šitos avidės;jos klausys mano balso,ir bus viena avidė ir vienas ganytojas"/Jono 10, 16/.Kur tik yra krikštijama Šventosios Trejybės vardu,visur teka atpirkimo malonės srovė;visur suteikiama Dievo malonė. Rytų Bažnyčioje,kur yra tikras Kunigystės sakramentas,priimą Komuniją,priima tikrąjį Jėzaus Kristaus kūną ir kraują.

Kaip žiūrėti į tuos asmenis,kurie atskirti nuo Bažnyčios kūno? Čia reikia žiūrėti į atskiriamųjų sąžinę.Jei kuris atskiriamas nuo Bažnyčios,tai tik konstatuojama,kad to žmogaus skelbiamos idejos ar elgesiai nesutinka su Bažnyčios mokslu, su Apreiškimo mokslu.Nors Kristus griežtai pasmerkė farizeizmą,tačiau atskirų fariziejų nepasmerkė.Ir Bažnyčia,smerkdama erezijas,ne visada smerkia ir pačius eretikus.Geros valios nekatalikas,kuris gyvena taip,kaip reikalauja jo sąžinę ir padeda visas pastangas tiesą surasti ir pagal surastą tiesą gyvena,netiesioginiu būdu naudojasi atpirkimo vaisiais ir gali būti išganytas.

2.Sutvirtinimas.

197.Kas yra Sutvirtinimo sakramentas?

Ir po Krikšto sakramento žmogui tenka daug kovoti su palinkimais į bloga;su didelėmis pastangomis reikia išsaugoti

savyje esančią pašvenčiamąją malonę.Ir apaštalai pradžioje buvo linkę pasiduoti įvairioms savo silpnybėms.Kristus tai žinojo.Apaštalams sustiprinti pažadėjo atsiųsti Dvasią Sustiprintoją.Per Sekmines savo pažadą ištesėjo.Šventoji Dvasia regimu būdu nusileido ant apamtalų ir po šio įvykio jie vidiniame gyvenime pasidarė visai kiti.Tai,kas apaštalų gyvenime įvyko staigiai,kituose žmonėse turi įvykti per ilgesnį laiką.

Jau apaštalų laikais tikintiesiems buvo teikiamas Sutvirtinimo sakramentas/Apd.8,4.../.

198.Kas yra Sutvirtinimo sakramento medžiaga ir forma?

Sutvirtinimo sakramento medžiaga yra Šv.Krizma/alyvos ir balzamo mišinys/.Forma:Aš tave ženklinu kryžiaus ženklu ir tvirtinu išganymo krizma,vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios.Vyskupas ar Popiežiaus įgaliotas kunigas,teikdamas Sutvirtinimo sakramentą,tiesia rankas ant sakramentą imančiųjų,meldžiasi į Šventąją Dvasią,o paskui tepa kiekvieno kaktą ir sako formos žodžius.

Sutvirtinimo sakramentą imant,mergaitė turi turėti Sutvirtinimo motiną;berniukas - Sutvirtinimo tėvą.Jų pareigos tokios pat,kaip ir Krikšto tėvų.

Sutvirtinimo sakramentą gali teikti tik vyskupai ir popiežiaus įgalioti kunigai.

199.Kokią malonę teikia Sutvirtinimo sakramentas?

Sutvirtinimo sakramentas teikia padedamąją malonę:sustiprina dorines žmogaus jėgas.Žmogaus išganymui šis sakramentas nėra būtinas,bet labai naudingas.

Sutvirtinimo sakramentą galima imti tik vieną kartą.Tą sakramentą imantieji turi būti pašvenčiamoje Dievo malonėje.

3.Švenč.Sakramentas.

200.Kas yra Eucharistijos arba Švenč.Sakramentas?

Jėzus Kristus žmones labai mylėjo ir norėjo su jais visada pasilikti.Pasiliko duonos ir vyno pavidaluose.Eucharistijoje arba Švenč.Sakramente yra tas pats Kristus,koks Jis dabar yra danguje.

Ar tikrai Kristus yra Eucharsitijoje? Šios tiesos tikrumą remiame Kristaus žodžiais.Kristus yra toks asmuo,kuriuo mes turime tikėti.Po stebuklingo duonos padauginimo Kristus žada duoti:"Darbuokitės ne dėl žūnančio valgio,bet dėl pasi-

liekančio amžinajam gyvenimui,kurio jums duos Žmogaus Sūnus" /Jono 6,27/.Minia tokios duonos prašo,o Jėzus:"Aš gyvenimo duona.Kas valgys tos duonos,bus gyvas per amžius;o duona,kurios aš duosiu,yra mano kūnas dėl pasaulio gyvybės"/Jono 6, 48.52/.Minia savo tarpe pradėjo ginčytis,kaip Kristus galįs duoti valgyti savo kūną,o Kristus dar kartą pakartoja:"Iš tikrųjų,iš tikrųjų,sakau jums,jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo,neturėsite savyje gyvenimo.Nes mano kūnas tikrai yra valgis,ir mano kraujas tikrai yra gėrimas"/Jono 6,48.52/. Per Paskutinę Vakarienę Kristus tai įvykdė:"Jiems valgant vakarienę,Jėzus ėmė duoną,palaimino ją ir laužė,davė savo mokytiniams ir tarė:Imkite ir valgykite,tai yra mano kūnas.Jis ėmė ir taurę,dėkojo ir jiems davė sakydamas:Gerkite iš jos visi,nes tai yra mano kraujas naujosios sandoros,kurs bus išlietas už daugelį nuodėmėms atleisti" /Mato 26,26-27/.

Taip Kristaus mintį suprato ir apaštalai:"Taigi,kas nors valgo tą duoną ir geria Viešpaties kraują nevertai,tas bus kaltas Viešpaties kūnu ir krauju"/1 Kor.11,27/."Argi palaiminimo taurė,kurią laiminame,nėra dalyvavimas Kristaus kraujuje? ir ar duona,kurią laužiame,nėra dalyvavimas Viešpaties kūne?"/ 1 Kor.10,16/.

Per Mišias,kurias pirmą kartą laikė Jėzus Kristus per Paskutinę Vakarienę ir liepė taip daryti apaštalams ir jų papėdininkams,duona ir vynas nustoja buvę duona ir vynu,o virsta Kristaus kūnu ir krauju.Šis įvykis yra vadinamas transsubstancijacija arba peresybinimu.Po šio įvykio lieka tik duonos ir vyno pavidalai,o substancija jau ne duonos ir vyno substancija,bet Kristaus kūno ir kraujo substancija.

201.Kaip Kristus Eucharistijoje atsiranda?

Jėzus Kristus,įsteigęs Eucharistijos sakramentą,apaštalams įsakė:"Tai darykite mano atminimui"/Luko 22,19/.Apaštalai gavo įgaliojimą su duona ir vynu daryti tai,ką Kristus darė.Apaštalai tą galią perdavė vyskupams ir kunigams.Dabar vyskupai ir kunigai per Šv.Mišias duoną ir vyno paverčia Kristaus kūnu ir krauju.

202.Kaip Kristus Eucharistijoje būva?

Eucharistijoje yra toks Kristus,koks ir dabar yra danguje.O danguje dabar Kristus yra kartu su kūnu ir krauju;su

žmogiškumu ir dieviškumu.

Tas pats Kristus yra vyno pavidale ir tas pat duonos pavidale. Klaidinga būtų manyti, kad duonos pavidale turėtų būti Kristaus kūnas, o vyno pavidale kraujas. Kristus nedalijamas.

Duonos pavidalą dalinant į daleles ar vyno pavidalą pilstant į keletą indelių, kiekvienoje dalelėje pasilieka visas ir tas pats Kristus.

Viso pasaulio visose bažnyčiose ir kiekvienoje ostijoje yra vienas ir tas pats Kristus. Vietos ir dalių skirtumai yra tik iš atžvilgio į žmogų. Kristaus atžvilgiu vietos atstumai nieko nereiškia.

Kristus Eucharistijoje pasilieka tol, kol duona ir vynas nenustoja savo pavidalų. Duonai ir vynui nustojus savo pavidalų, Kristus nustoja toje vietoje buvęs.

203. Kaip Eucharistija garbinama?

Eucharistijoje Kristus yra su savo dieviška ir žmogiška prigimtimi. Dėl to Eucharistijaiy yra teikiama dieviška pagarba: prieš Švenč. Sakramentą klaupiamasi, Jis procesijoje iškilmingai nešamas. Kas garbina Eucharistiją-Švenč. Sakramentą, garbina patį Dievą.

204. Kaip Eucharistija priimama?

Eucharistija svarbiausia įsteigta ne garbinimui, bet valgymui. Štai paties Kristaus žodžiai: "Imkite ir valgykite, tai yra mano kūnas"/Mato 26,26/. "Mano kūnas tikrai yra valgis, ir mano kraujas tikrai yra gėrimas"/Jono 6,56/.

Kai įsižiūrime į pirmųjų krikščionių gyvenimą, pamatome, kad Eucharistija buvo garbinama ją valgant ir tik kiek vėliau jau būdavo paliekama ir po Šv. Mišių aukos; paliekama garbinimui ne valgymo būdu.

Kristus nėra griežtai nurodęs, ar Komuniją reikia priimt vienu, ar dviem pavidalais. Kad duonos ir vyno pavidaluose yra tas pats Kristus, tad ar bus priimama duonos ar vyno pavidaluose, bus priimamas tas pats Kristus. Kad duonos pavidale Komuniją patogiau žmonėms dalinti, tad dabar ir palikta tik duonos pavidale.

205. Kaip reikia pasiruošti priimant Eucharistiją?

Kristus norėjo, kad žmonės dalyvautų Eucharistinėje puotoje. O paties Kristaus ir apaštalų priminimu, šioje puotoje dalyvaujant, reikia tinkamam pasirengusiam būti. Patsai pasi-

rengimas liečia žmogaus kūną ir sielą.

Sielos atžvilgiu:reikia turėti gerą intenciją ir būti be sunkių nuodėmių.Kas Komuniją priima turėdamas sunkią nuodėmę-padaro dar naują nuodėmę,šventvagyste vadinamą.Lengvos nuodėmės nėra kliūtis Komunijai priimti.Jeigu kas už lengvas nuodėmes gailisi ir priima Komuniją,jam Komunija lengvas nuodėmes atleidžia.

Prieš Komuniją priimant,savo dvasioje reikia susitelkti, pasimelsti,gerą intenciją padaryti.Komuniją priėmus,taip pat reikia 10-15 minučių melstis.

206.Ar galima atsigerti vandens prieš priimant Komuniją?

Skelbiama bendra ir visuotinė taisyklė,liečianti kunigus ir tikinčiuosius,kad atsigėrimas gryno vandens eucharistinio pasninko nelaužo/Aqua naturalis non frangit ieiunium eucharisticum/.

207.Kokio eucharistinio pasninko turi laikytis ~~sunkiai~~ nesunkiai sergantieji?

Ir nesunkiai sergantieji ligoniai,remdamiesi protingu nuodėmklausio patarimu,gali priiminėti bet kokius gėrimus ar vaistus,išskyrus alkoholį.Vaistai gali būti priimami skystame ar kietame pavidale,bet reikia,kad tai tikrai būtų vaistai. Ta pati taisyklė tinka ir sergantiems kunigams,kurie turi laikyti Šv.Mišias.

208.Ar be nuodėmklausio patarimo galima priiminėti vaistus prieš priimant Komuniją?

Be nuodėmklausio patarimo vaistus priiminėti prieš Šv. Komuniją negalima.Nuodėmklausis gali patarti kaip išpažinties, taip ir neišpažinties metu ir taip pat ilgam laikui,kaip ilgai tęsis tam tikri sunkumai.- Ta pati taisyklė liečia ir kunigus,tiek laikančius Šv.Mišias,tiek einančius tik Šv.Komunijos.

209.Kokio eucharistinio pasninko turi laikytis kunigai, kurie labai užimti pastoraciniu darbu?

Kunigai ne ligoniai,kurie laiko Šv.Mišias:1.Vėlybesniu laiku/t.y.po 9 val./,2.Po sunkaus pastoracinio darbo/pvz.išpažinties klauso nuo ankstyvo ryto,arba ilgesnį laiką/,3.Turį celebruoti toliau esančiose vietovėse,pvz.,apie du kilometrus pėsčiomis ar proporcingai toliau,turint galvoje susisiekimo priemones,kelionės sunkumus,sveikatos stovį arba ku-

nigo amžių,- prieš Mišių laikymą gali vartoti bet kokį gėrimą,išskytus alkoholį.Tarp gėrimo pavartojimo ir Šv.Mišių pradėjimo turi būti bent vienos valandos tarpas.

210.Kaip daroma abliucija,kai Šv.Mišios binuojamos,ar trinuojamos?

Kunigai,kurie binuoja ar trinuoja,gali išgerti Šv.Mišiose įsakytas abliucijas,bet tik vartojant vandenį.Kas tačiau celebruoja Kalėdose ar Vėlinių dieną be pertraukos visas Šv. Mišias,turi laikytis nuostatų,saistančių abliucijas tą dieną.

Jeigu kunigui,kuris privalo binuoti ar trinuoti,pasitaikytų išgerti per neatsargumą abliuciją su vynu,nėra draudžiama laikyti antras ir trečias Šv.Mišias.

211.Ar tikintieji ne ligoniai prieš priimdami Šv.Komuniją,greta vandens,gali vartoti kokį nors kitą gėrimą?

Tikintieji,ne ligoniai,kurie dėl rimtų kokių nors sunkumų negali eucharistinio pasninko užlaikyti,gali vartoti gėrimą,išskyrus alkoholį,vieną valandą prieš šv.Komunijos priėmimą.

Minėtoji taisyklė taikintina sekančiais trimis atvejais:

1.Varginanatis darbas prieš Komunijos primėmimą:darbas, kurį turi atlikti darbininkai fabrikuose,transporto darbininkai,uostų darbininkai,darbininkai įvairiuose vartotojų kooperatyvuose,dirbantieji pakaitomis dieną ir naktį ir p.,kurie prieš ėjimą į bažnyčią turi atlikinėti darbus namuose ir p.

2.Vėlybesnis dienos metas vieninteliai prieinamastiems, kurie tik vėlybesniu metu gali ateiti į bažnyčią ir tose vietose,kur pamaldos laikomos tik vėlybesniu laiku,pvz.,filialinėse bažnyčiose.

3.Būtinumas į bažnyčią atlikti tolimesnį kelią,- ilgesniu keliu skaitoma du kilometrai pėščiomis.

Nuodėmklausis privalo tuos sunkumus protingai apsvarstyti išpažinties metu,arba šalia išpažinties.Be nuodėmklausio patarimo tikintieji negali nesilaikyti eucharsitinio pasninko.Nuodėmklausis gali patarti taip ilgam laikui,kaip ilgai tęsis minėtoji priežastis.

212.Kada galima laikyti Šv.Mišias vakare?

Šv.Mišias vakre galima laikyti tik po 16 valandos ir tik sekančiomis dienomis:

1.Įsakytose šventėse,

2.Panaikintose šventėse,

3.Pirmais mėnesio penktadieniais,

4.Iškilmėse,kada susirenka daug žmonių,

5.Be minėtųjų dienų,vieną dieną savaitėje,kai to reikalauja tikinčiųjų labas.

Kunigai,celebruojantieji popietinėse valandose,taip pat ir tikintieji,tuomet priimantieji Šv.Komuniją,gali valgymo metu/kai yra 3 valandos prieš Šv.Mišias ir Komuniją/ pavartoti su atatinkamu nuosaikumu vyno ir alaus,išskyrus aukštalaipsnius gėrimus.Be to,iki valandos prieš pradedant Šv.Mišias ir einant Komunijos,gali vartoti skysčius.

Kunigai tą pačią dieną negali laikyti Šv.Mišių ryte ir vakare,jeigu neturi aiškaus Ordinaro leidimo Šv.Mišių binuoti ar trinuoti.

213.Kokią malonę teikia Eucharistija?

Eucharistija yra vienijimosi su Kristum sakramentas.Krikščioniškas gyvenimas,tai gyvenimas Kristuje.Komunija-Eucharistija žmogų į tokį gyvenimą veda.

Eucharistija mūsų sieloms atnešalabai didelę naudą,mus vienydama su Kristum:"Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują,tas pasilieka manyje ir aš jame"/Jono 6,57/.Eucharistija atleidžia lengvas nuodėmes,jei už jas gailimasi;jei turime užmirštų sunkių nuodėmių,priimama Komunija jas atleidžia.Eucharistija stiprina antgamtinį sielos gyvenimą;žmones jungia vienus su kitais ir rengia amžinam gyvenimui:"Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują,tas turi amžinąjį gyvenimą,ir aš prikelsiu jį paskutinę dieną"/Jono 6,55/.

214.Ar Eucharistija yra reikalinga?

Kristus apie Eucharistijos reikalingumą yra pasakęs:"Iš tikrųjų,iš tikrųjų,sakau jums,jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo,neturėsite savye gyvenimo"/Jono 6,54/.Žmogus į dangų įeis tik gyvendamas vienybėje su Kristum, tik savyje išsaugodamas pašvenčiamąją malonę.Nors per Krikštą ir Atgailą žmogus pašvenčiamąją malonę ir gauna,bet žmogiškos jėgos per silpnos tą pašvenčiamąją malonę išlaikyti.Iš šio silpnumo Kristus žmogų išvaduoja Eucharistijos sakramentu.

Pirmieji krikščionys,kada tik dalyvaudavo Šv.Mišių aukoje eidavo ir Komunijos.

215.Kas yra Šv.Mišių auka?

Kai žmogus tiki į Dievą, ir Jį myli,tuos vidujinius pergyvenimus nori kuo nors pareikšti.Tai darydamas,žmogus meldžiasi,Dievui ką nors aukoja.Jau žiloje senovėje žmonės statydavo aukurus ir degindavo Dievui ar dievams aukas.Pradžioje aukas darydavo kiekvienas žmogus atskirai;paskui tai darydavo šeimos vyresnieji,o dar vėliau aukas darydavo specialiai šiam reikalui paskirti asmens,dvasininkais vadinami.

Krikščionybėje aukas už žmonijos nuodėmes pasidaro Jėzus Kristus:"Mes esame pašventinti Jėzaus Kristaus kūno paaukojimu vieną kartą už visus"/Žyd.10,10/.Kryžiaus auka yra Naujojo Testamento auka.Ant kryžiaus už žmones pasiaukojo Kristus ir tuo pasiaukojimu žmonių vardu pagarbino Dievą,atsiprašė ir atlygino už ~~žmonių~~ žmonių nuodėmes;padėkojo už malones ir paprašė naujų.

Kristus norėjo,kad kryžiaus auka būtų nuolatos kartojama.Ketvirtadienį prieš mirdamas duoną ir ~~vyn~~ vyną pavertė savo kūnu ir krauju,kuris ant kryžiaus turėjo būti paaukotas, ir davė valgyti apaštalams.Tai buvo auka.Kristus apaštalams liepė,kad ta auka būtų kartojama:"Tai darykite mano atminimui"./Luko 22,19/.Apaštalai ir jų papėdininkai Kristaus paliepimo klausė.Nuo pat krikščionybės pradžios buvo pradėta vykdyti ši auka ir tebevykdoma iki šių dienų.Ilgainiui ši auka buvo papuošta įvairiomis apeigomis ir maldomis.Tą auką dabar vadiname Šv.Mišiomis.Dabar Šv.Mišių aukoje yra aukojamas tikras Kristaus kūnas ir kraujas už žmones Dievui.

Kaip kryžiaus aukoje,taip ir Šv.Mišių aukoje auka ir aukotojas yra Jėzus Kristus.Kunigas Šv.Mišių aukoje yra tik patarnautojas.

216.Ką Šv.Mišių auka teikia žmonėms?

Šv.Mišių auka keleriopai yra naudinga žmonėms:

1.Per šią auką teikiama pagarba Dievui.Patys nesugebėdami Dievui atiduoti tinkamos pagarbos,tai darome per Kristų, Kuris aukojasi už mus.

2.Teikiama Dievui padėka.Ką tik turime,viską esame gavę iš Dievo.Už visas tas gėrybes per Kristaus auką Dievui reiškiame padėką.

3.Prašome naujų malonių.Gyvenime jaučiame daug visokių trūkumų;jaučiame reikalo,kad Aukščiausiasis mums padėtų.Mišių

aukoje per Jėzų Kristų tų malonių prašome.

4.Atsilyginame ir atsiprašome už nuodėmes.Daug nusidedame ir patys nepajėgiame Dievui atsilyginti už nuodėmes.Kristus ateina mums į pagalbą.Mūsų nesugebėjimą Jis papildo ir Šv.Mišių aukoje Pats Dievui aukojasi už mus.

Šv.Mišių aukos vaisiais naudojasi:kas Šv.Mišias laiko, už ką Šv.Mišios yra laikomos ir kurie Šv.Mišių aukoje dalyvauja.Šv.Mišių vaisius galima aukoti už gyvus ir už mirusius.

Norįs,kad jo intencija Mišios būtų laikomos,prašo kunigą jo intencija Mišias atlaikyti.Senu įpročiu ta proga kunigui duodama pašalpa.Yra kunigų,kurie beveik jokių kitų pajamų neturi.Jau Šv.Rašte sakoma,kad kas altoriui tarnauja,iš altoriaus ir gyvena.Kunigas tarnauja žmonėms:klauso išpažinčių, lanko ligonius ir taip toliau,o tikintieji kunigui duoda išlaikymą.

Bažnyčia ragina,kad tikintieji kiek galint dažniau dalyvautų Šv.Mišių aukoje.Kūrybingu dalyvavimu Šv.Mišių aukoje žmonės kultūrėja.

4. Atgaila.

217.Kas yra Atgailos sakramentas?

Jėzus Kristus,mūsų žemėje gyvendamas,žmonėms atleisdavo nuodėmes.Kai vieną kartą pas Jį atnešė stabo ištiktą ligonį, Kristus jam atleido nuodėmes:"Žmogau,tavo nuodėmės tau atleistos"/Luko 5,20/.Arba vėl moteriškei nusidėjėlei:"Tau atleidžiamos nuodėmės"/Luko 7,48/.

Kristus ir apaštalus įgaliojo žmonėms nuodėmes atleisti: "Imkite Šventąją Dvasią.Kam nuodėmes atleisite,tam jos atleistos,ir kam sulaikysite,jos sulaikytos"/Jono 20,22-23/.Arba vėl kitą kartą:"Iš tikrųjų,sakau jums,ką tik jūs surišite žemėje,bus surišta ir danguje,ir ką tik atrišite žemėje,bus atrišta ir danguje"/Mato 18,18/.

Apaštalai šį įgaliojimą ir vykdė.Kristui nuodėmių pasisakyti nereikėjo,nes Jis ir taip žinojo visas žmonių paslaptis. Apaštalai,kad žinotų,kokias nuodėmes atleidžia,reikalavo jas pasisakyti,o tikintieji pasisakydavo:Daug tikinčiųjų ateidavo ,išpažindavo ir pasisakydavo,ką buvo darę"/Apd.19,18/.

Iš apaštalų galią atleisti nuodėmes paveldėjo vyskupai

ir kunigai.

Atgailos sakramento medžiaga yra nuodėmės /tai medžiaga, kurią reikia sunaikinti/.O forma yra žodžiai:"Aš tave išrišu iš tavo nuodėmių vardan Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios. Amen".

Atgailos sakramentas teikia apšvenčiamąją malonę,nes atleidžia nuodėmes.

218.Ar atgailos sakramentas yra reikalingas?

Kol žmogus po Krikšto sunkiai nenusideda,tol jam Atgailos sakramentas nereikalingas;ir jei žmogus niekada sunkiai nenusidėtų,- jam Atgailos sakramentas būtų nereikalingas.Bet tokių žmonių labai mažai pasitaiko.Dauguma nusideda.O nusidėjėliams be atgailos išganymo nėra:"Jei nedarysite atgailos, visi pražūsite"/Luko 13,5/.Kada tik žmogus nusideda,jam pasidaro reikalingas Atgailos sakramentas.

Kad žmonės perdaug neapleistų atgailos,Bažnyčia įsako visiems katalikams bent vieną kartą metuose eiti išpažinties. Bet dabar yra visi įsitikinę,kad vieną kartą metuose eiti išpažinties yra per maža.Uolesnieji katalikai tai daro bent keturis kartus metuose;šiam tikslui pasirenka didesnes šventes.

219.Kokios yra Atgailos sakramento dalys?

Atgailos sakramentas turi šias penkias dalis:1.Nuodėmių prisiminimas,2.Gailestis už nuodėmes,3.Pasižadėjimas nenusidėti,4.Nuodėmių išpažinimas,5.Atsiteisimas.

220.Kaip reikia nuodėmes atsiminti?

Rengiantis atlikti išpažintį,pirmausia reikia prisiminti nuodėmes nuo paskutinės gerai atliktos išpažinties .Kiek,pasimeldus ir susitelkus,atsimenama,tiek ir užtenka.Jeigu kas be blogos valios ir būtų užmirštama,tai išpažinties gerumui nekenkia.Jeigu,rengiantis išpažinties,būtų prisimenama iš seniau nepasakytų dalykų,ir juos reikia pasakyti per tą išpažintį,kuriai rengiamasi.

221.Kaip už nuodėmes reikia gailėtis?

Kai žmogus padaro sau ar kitiems kokį nors nuostolį,širdyje jaučia gailestį.Šis gailestis gali būti dvejopas:gamtinis ir antgamtinis.Jeigu gailimasi kokių nors žemiškų dalykų, pav.,kad per nuodėmę netenkama sveikatos,užsitraukiama gėda ir t.t.,- gailestis bus gamtiškas.Jeigu gailimasi dėl to,kad gerąjį Dievą įžeidėme ir antgamtinių malonių netekome-bus antgamtinis

gailestis. Atgailos sakramentui gamtinio gailesčio neužtenka, reikia antgamtinio gailesčio.

Antgamtinis gailestis gali būti dvejopas: tobulas ir netobulas. N e t o b u l a s gailestis bus tada, kai žmogus gailisi dėl to, kad neteko Dievo malonės /sau nuostolį padarė/ ir užsipelnė pragarą. Netobulas gailestis yra egoistiškas. T o b u l a s gailestis yra tada, kai žmogus gailisi dėl to, kad įžeidė gerąjį Dievą.

Atgailos sakramentui užtenka ir tobulo ir netobulo gailesčio.

Kai nusidėjęs žmogus padaro tobulą gailestį ir pasiryžta kuo greičiausiai atlikti išpažintį-jam nuodėmės atleidžiamos gailesčio ir pasiryžimo momentu. Po to lieka tik pareiga atlikti išpažintį.

Kas sugeba daryti tobulą gailestį, beveik visada gali gyventi turėdamas pašvenčiamąją malonę.

222. Kaip reikia daryti pasiryžimą nenusidėti?

Kai žmogus atlieka išpažintį, turi būti pasiryžęs nuodėmių daugiau nedaryti. Jeigu manytų, kad ir po išpažinties darys tas pačias nuodėmes,- jo išpažintis pasidarytų niekam verta ir dar nuodėminga. Taip elgdamasis padaro šventvagystės nuodėmę ir negauna nuodėmių atleidimo. Nuodėmės per išpažintį atleidžiamos tik tada, kai žmogus yra pasiryžęs jokių nuodėmių daugiau nedaryti.

223. Kaip reikia išpažintis pradėti?

Išpažintis pradėti reikia taip: Priėjus prie klausyklos ir persižegnojus, pasakyti: Garbė Jėzui Kristui. Einu pirmą kartą išpažinties, / ar: paskutinį kartą išpažinties buvau.../ Jei pirmą kartą išpažinties einama, toliau sakoma: Dievui nusidėjau šiomis nuodėmėmis/ir pasakomos visos nuodėmės/. Jei išpažinties einama ne pirmą kartą, toliau sakoma: Švenčiausiąjį priėmiau, atgailą atlikau, Dievui nusidėjau šiomis nuodėmėmis/ir pasakomos visos nuodėmės/.

224. Kaip reikia nuodėmes išpažinti?

Kristus žinojo visas žmonių paslaptis ir Jam nereikėjo nuodėmių pasisakyti. Apaštalai ir jų papėdininkai šito žinojimo neturėjo. O Kristus apaštalus ir jų papėdininkus įgaliojo nuodėmes atleisti ir sulaikyti. Kad jie galėtų tai padaryti, turėjo žmonių nuodėmes žinoti. Taip buvo praktikuojama jau nuo

apaštalų laikų /Jok.5,16/.

Per išpažintį reikia išpažinti visas nuodėmes/bent mirštamas/,aiškiai ir nurodyti aplinkybes,jei būtų reikalinga.

V i s a s .Kiekviena sunki nuodėmė yra atskiras blogas darbas ir kiekviena reikalinga atleidimo.Kartais sunkios nuodėmės dar reikalingos specialaus atsilyginimo/pav.,vagystė, skriauda/,todėl jas visas reikia pasakyti,kad kunigas galėtų padaryti atatinkamas išvadas ir duoti tų nuodėmių išrišimą.

Lengvas nuodėmes galima išpažinti ir bendrais posakiais. Jei dėl kurių nors abejojama,ar jos sunkios ar lengvos,reikia pasakyti visas.

A i š k i a i .Taip,kad kunigas suprastų ir galėtų orientuotis,kokios čia nuodėmės pasakomos.Nuodėmes išpažįstant,jų negalima nei padidinti,nei pamažinti,nei kitaip kaip nors iškraipyti.

A p l i n k y b ė s .Reikia pasakyti ir tokias aplinkybes,kurios pakeičia nuodėmės rūšį,pav.,vogimas taip sau daikto ir vogimas iš bažnyčios.

Kunigas turi griežtą pareigą užlaikyti paslaptį apie tuos dalykus,kuriuos girdi per išpažintį.Jeigu žodžiu ar kitu kokiu nors būdu išduotų išpažinties paslaptį,tokiam kunigui visam amžiui draudžiama eiti kunigiškas pareigas.

225.Kas daryti,nuodėmes išpažinus?

Nuodėmes išpažinus,reikia sakyti:Daugiau nuodėmių neatsimenu,gailiuosi už nuodėmes,žadu nebenusidėti,prašau išrišimo.

226.Kasdaryti,kad kunigas duoda išrišimą?

Kada kunigas duoda išrišimą,reikia muštis į krūtinę ir sakyti:Dieve,pasigailėk manęs nusidėjėlio/lės/.

227.Kas daryti,pamiršus kokią didelę nuodėmę?

Pamiršus kokią didelę nuodėmę,reikia ji pasakyti per ateinančią išpažintį taip:Paskutinį kartą buvau išpažinties /tada tai/;Švenčiausiąjį priėmiau;atgailą atlikau;pamiršau šitą nuodėmę;ją pasakius reikia išpažinti kitos nuodėmės,padarytos po paskutinės išpažinties.

228.Kokia išpažintis to,kas tyčiomis slepia didelę nuodėmę?

Kas tyčiomis slepia didelę nuodėmę,to išpažintis šventvagiška.

229.Kas daryti,atlikus šventvagišką išpažintį?

Atlikus šventvagišką išpažintį,reikia vėl eiti išpažinties,pasakyti kokia nuodėmė buvo paslėpta,ir išpažinti visas kitas nuodėmes nuo paskutinės gerosios išpažinties.

230.Kaip reikia atlikti paskirtąją atgailą?

Išpažintį atliekant,kunigas paskiria kokį nors atsilyginimą už nuodėmes.Paskirtąjį atsilyginimą reikia sąžiningai atlikti.Kas neatlieka atgailos,paskirtos už sunkias nuodėmes - sunkiai nusideda;kas neatlieka atgailos,paskirtos už lengvas nuodėmes-lengvai nusideda.

5.Paskutinis Patepimas.

231.Kas yra Paskutinis Patepimas?

Senovėje ligoniai būdavo tepami aliejais.Buvo manoma,kad tai padeda jų sveikatai.Kristus šiai praktikai suteikė dvasinę prasmę.Liepė ligonis tepti ne tik kūno,bet ir dvasios sveikatai.Apaštalai tą Kristaus paliepimą vykdė.Apaštalas Jokūbas tikintiesiems rašo:"Serga kas tarp jūsų,tepavadinie bažnyčios kunigus,ir jie tegul meldžiasi ant jo,patepdami jį aliejumi Viešpaties vardu...Jei yra nuodėmėse,bus jam atleistos"/Jok. 5,14-15/.

Ligonių tepimas vėliau buvo pavadintas Paskutinuoju Patepimu.

232.Kas yra Paskutinio Patepimo medžiaga ir forma?

Paskutinio Patepimo medžiaga yra alyvos medžio aliejus. Didįjį Ketvirtadienį vyskupas tą aliejų šventina.

Teikiant Paskutinį Patepimą,šventintu aliejum tepamos ligonio akys,ausys,nosis,burna,rankos ir kojos.Tepant tariami žodžiai/tai sakramento forma/:Per šį šventąjį patepimą ir savo didžiausiąjį gailestingumą teatleidžia tau Dievas,ką...regėjimu,girdėjimu...nusidėjai".

233.Kokią malonę teikia Paskutinis Patepimas?

Paskutinis Patepimas kartais teikia tik padedamąją,o kartais ir paševnčiamąją malonę.Jei ligonis dar nėra visai silpnas,prieš Paskutinį Patepimą turi atliķkti išpažintį ir priimti Komuniją.Šiuo atveju Paskutinis Patepimas teikia tik padedamąją malonę.

Jei gi ligonis yra labai silpnas ir negali išpažinties atlikti,tokiam ligoniui,jei jis už nuodėmes bent kiek gailisi

Paskutinis Patepimas atleidžia nuodėmes.

Paskutinis Patepimas dar naikina nuodėmių likučius:užmirštas lengvas nuodėmes ir bausmes už jas.

234.Ar Paskutinis Patepimas yra reikalingas?

Nuo paskutiniųjų žmogaus gyvenimo valandų priklauso visa amžinybė.O ligoje šiam didžiajam momentui pasirengti sunku. Todėl Kristus ir įsteigė sakramentą,kuris ligonį sustiprintų ir nuramintų.

Tuo atveju,kada ligonis gali atlikti išpažintį,Paskutinis Patepimas nėra būtinai reikalingas,bet vis dėlto labai naudingas.

Toje pačioje ligoje Paskutinį Patepimą galima imti tik vieną kartą.

6.Kunigystė.

235.Kas yra Kunigystės sakramentas?

Tikrasis ir vyriausias Naujojo Testamento kunigas yra Jėzus Kristus.Jis pats už mūsų nuodėmes save paaukojo kaip nekaltą auką dangiškajam Tėvui.Tą auką,kurią Kristus už mus aukojo,įgaliojo aukoti ir apaštalus;Kristus apaštalams ir jų papėdininkams suteikė galią aukoti eucharistinę auką/Luko 22, 21;20,22...;Mato 18,18;28,19.../.Apaštalai jiems suteiktas galias perleido vyskupams ir kunigams.Kunigiškosios galios perteikiamos Kunigystės sakramentu.

Dabar Kunigystės sakramentas teikiamas ne iš karto,bet palaipsniui:dijakono,kunigo,vyskupo.Bažnyčia jau senais laikais įvedė ir parengiamąjį laipsnį,subdijakonatu vadinamą.

236.Kas yra Kunigystė sakramento medžiaga ir forma?

Kunigystės sakramento medžiaga yra vyskupo rankų uždėjimas ant šventinamojo galvos.Forma-meldimasis į Šventąją Dvasią.Kadangi Šventame Rašte tos maldos teksto nėra,tai maldos žodžius sudarė pati Bažnyčia.

237.Kokią malonę teikia kunigystės sakramentas?

Kunigystės sakramentas teikia padedamąją malonę,todėl tie,kurie šį sakramentą ima,turi turėti pašvenčiamąją malonę. Kunigystės sakramentas suteikia galią teikti kitus sakramentus. Kas kartą Kunigystės sakramentą priima,jo išsižadėti negali.

238. Kas gali Kunigystės sakramentą priimti?

Kristus į apaštalus buvo išsirinkęs tik vyrus,todėl Bažnyčioje apaštalystės-kunigystės sakramentas teikiamas tik vyrams.Kunigystės sakramentą priimąs turi būti pakrikštytas ir sutvirtintas.

Kunigystės sakramentą priimąs taip pat turi turėti ir atitinkamą pašaukimą,reikalingą mokslą ir būti nevedęs.

7.Moterystė.

239.Kas yra Moterystės sakramentas?

Kaip jau žinome,kiekvienas sakramentas turi medžiagą ir formą.Moterystės sakramento medžiaga yra susituokiančiųjų kūnai.Sakramento tikrumui kūnai turi būti tokie,kurie tinka moterystės gyvenimui.Moterystės sakramento forma,- susitarimas bendrai gyventi,išreikštas prieš oficialų Bažnyčios atstovą ir du liudininkus.

Moterystės sakramentas teikia padedamąją malonę,todėl tie,kurie šį sakramentą ima,turi turėti pašvenčiamąją malonę.

240.Kokios yra kliūtys,trukdančios priimti Moterystės sakramentą?

Kliūtys yra dvejopos:ardomosios ir kliudomosios.

241.Kokios yra ardomosios kliūtys?

1.Stoka metų.Susituokią turi turėti 18 metų amžiaus.

2.Moterystės ryšys.Kol abi vedusiųjų pusės yra gyvos.

3.Artima giminystė.

4.Kunigystės šventimai/pradedant subdijakonatu/.

5.Vedybos tarp krikštyto ir nekrikštyto.

6.Vedybos su vyro ar žmonos žudymo bendrininku.

7.Prievarta.

Kas,šitokias kliūtis turėdamas,kėsintųsi priimti Moterystės sakramentą,to moterystė yra laikoma negaliojančia.

242.Kokios yra kliudomosios kliūtys?

1.Mišri tikyba/kataliko su protestante,pravoslave ir p./.

2.Įsūnijimas.

3.Krikšto tėvystė ar motinystė.

4.Tolimesnė giminystė.

Nuo šių kliūčių galima gauti dispensą;o jei kas tas kliūtis ir užslėptų,tai moterystės sakramentą imdamas nusidėtų, bet moterystės sakramentas vistiek būtų tikras.

243.Kaip susituokiama be kunigo?

Jaunasis ir jaunoji,rengdamiesi susituokti,padaro tobulą gailestį už visas savo gyvenimo nuodėmes.Po šito dvasinio pasirengimo vykdomas pats susituokimas.Susituokime,greta jaunųjų,turi dalyvauti bent du liūdininkai.Esant jauniesiems ir bent dviem liūdininkam,gera,kad dalyvautų bent vienas vyresnio amžiaus žmogus.Tas vyresnio amžiaus žmogus praveda susituokimo apeigas.Jeigu tokio žmogaus nebūtų,apeigas galėtų pravesti ir vienas iš liūdininkų.

/Savaime suprantama,kad tie,kurie tuokiasi religiniu būdu,jau ankščiau turi būti užsiregistravę civilinėje metrikacijoje/.

Jeigu prie susituokimo nebūtų nė dviejų liūdininkų,susituokimas nebūtų tikras.

Susituokimo apeigos atliekamos sekančiu būdu:

Ant staliuko pastatomas bent koks,kad ir iš paprasto medžio padarytas,kryžius.Prieš staliuką atsiklaupia vyresnio amžiaus žmogus,už jo atsiklaupia jaunieji,o už jaunųjų-liūdininkai.Visi pasimeldžia į Šventąją Dvasią.Pasimeldę,visi atsistoja.Vyresniojo amžiaus žmogus kreipiasi į jaunąjį:

-N.,/čia ištariamas jaunojo vardas/ ar esi gerai apgalvojęs,niekeno neverčiamas ir tikrai pasiryžęs vesti N.,/čia ištariama jaunosios vardas/kuri čia šalia tavęs stovi?

Jaunasis atsako:Taip.

Klausiama jaunoji:Taip pat ir tu N.,ar esi gerai apgalvojus,niekeno neverčiama ir tikrai pasiryžusi tekėti už N.,kuris čia šalia tavęs stovi?

Jaunoji atsakoTaip.

Apeigoms vadovaująs žmogus sako:Tesuteikie Dievas jums savo malonės,kad tai,ką sakote,darbais įvykdytumėte.Amen.

Jeigu jaunieji turi žiedus,apeigoms vadovaująs asmuo užmauja vienam ir kitam jauniesiems žiedus tardamas:

-Švenčiausios Trejybės vardu imk šį moterystės ištikimumo žiedą,tebūna jis tau dangaus palaiminimo laidas ir tepadeda tau laimėti amžinąjį gyvenimą.

Po to apeigoms vadovaująs asmuo juosta suriša jaunųjų dešines rankas,o jaunieji sako priesaikos žodžius:

Jaunasis:Aš N.imu sau tave N.moterimi ir šventai pasižadu tave mylėti,būti tau ištikimas,tave gerbti ir iki gyvas tavęs neapleisti.Taip tepadeda man Dievas ir visi Jo šventieji.

Jaunoji:Aš N.imu sau tave N.vyru ir šventai pasižadu tave mylėti,būti tau ištikima,tave gerbti ir iki gyva tavęs neapleisti.Taip tepadeda man Dievas ir visi Jo Šventieji.

Jauniesiems pasakius priesaikos žodžius,apeigoms vadovaująs asmuo kreipiasi į liūdininkus sekančiais žodžiais:

-Jus visus,kurie čia esate,imu liūdytojais,kad,prireikus, parodytumėte,jog šiųdviejų moterystė yra teisėtai sudaryta ir Bažnyčios patvirtinta.

Kreipdamasis į jaunuosius,sako:Ką Dievas yra sujungęs, žmogus teneišskiria.Todėl Jūsų moterystė katalikų Bažnyčios vardu tvirtinu ir laiminu.Vardan Dievo;Tėvo ir Sūnaus ir Šventosios Dvasios.Amen./Sakant šiuos žodžius,jaunieji laiminami kryžiaus ženklu/.

Po palaiminimo jauniesiems duodamas pabučiuoti kryžius.

Kryžiaus pabučiavimu moterystės sakramentas baigiamas.Visi suklaupę kiek pasimeldžia ir tuo pasibaigia moterystės palaiminimo apeigos.

SAKRAMENTALIJOS IR LITURGINĖS MALDOS.

244.Kas yra sakramentalijos?

Kristus įsteigė 7 sakramentus.Bažnyčia jau nuo pat Krikščionybės pradžios teikė įvairių laiminimų ir šventinimų.Šitie laiminimai ir šventinimai buvo vadinami sakramentalijomis.

Sakramentalijos niekada nesuteikia pašvenčiamosios malonės,o ir padedamoji malonė yra daug mažesnė už sakramentų teikiamąją.

Sakramentalijoms priklauso žemesniųjų Kunigystės šventimų teikimas,bažnyčių,kryžių,rorančių ir t.t.šventinimai ir laiminimai.

245.Kas yra liturginės maldos?

Bažnyčia sakramentus ir sakramentalijas puošia įvairiomis liturginėmis maldomis.Tokioms liturginėms maldoms priklauso kunigų poteriai,mišparai,laidotuvių maldos,gegužinės, birželinės ir spalių mėn.pamaldos,Švč.Sakramentu palaiminimai,novenos,oktavos,kryžiaus keliai ir t.t.Per liturgines maldas prašoma Dievą įvairių malonių,pelnomasi atlaidai.

ATLAIDAI.

246.Kas yra atlaidai?

Atlaidai /indulgentia/ reiškia laikinosios bausmės atleidimą,amestiją.Senuosiuose Bažnyčios susirinkimuose ir pi mųjų amžių Bažnyčios Tėvų raštuose ta prasme buvo vartojami išsireiškimai pax/taika/,remissio/atleidimas/,donatio,condonatio/dovanojimas/.Dar gerokai prieš reformaciją jau buvo pradėta vartoti ir žodis"indulgentia" išreiškimui laikinosic bausmės atleidimo.

Atlaidais nėra atleidžiamos nuodėmės,o tik laikinoji bausmė.Atlaidus gali gauti tik tie,kurie jau yra gavę nuodėmių atleidimą.Atlaidai amžinosios bausmęs,kurią žmogui reikėtų atlikti pragare,neatleidžia.Šiam tiksluiy yra Atgailos sakramentas.Kai per Atgailos sakramentą žmogus gauna amžinosios bausmės atleidimą,dar liekasi laikinoji bausmė.Atlaidai šią laikinąją bausmę atleidžia.

Tad atlaidai nėra nei buvusiųjų,nei būsimųjų nuodėmių atleidimas.

247.Ar Bažnyčia turi teisę atlaidus teikti?

Iš Kristaus atperkamojo darbo ir šventųjų nuopelnų susidaro Bažnyčios lobynas.Tas lobynas pavestas tvarkyti Bažnyčiai.

Bažnyčia Kristaus atpirkimą žmonėms pirmiausia taiko per sakramentus.Laikinųjų bausmių dovanojimą žmonės gali gauti per maldasą,pasninkus ir išmaldas.Kai tos pamaldumo praktikos sujungiamos su Kristaus nuopelnais,gauna atlyginamosios vertės.Bažnyšia savo rišamąja galia šias pamaldumo praktikas gali padaryti dar nuopelningesnes,prie jų prijungdama atlaidus.

248.Koki yra atlaidai?

Atlaidai yra dalinami į visuotinius ir dalinius.

V i s u o t i n i a i   a t l a i d a i .Per visuotinius atlaidus žmogui atleidžiama visa bausmė,kurią po mirties reikėtų atlikti skaistykloje.

D a l i n i a i   a t l a i d a i .Per dalinius atlaidus atleidžiama tik dalis tos bausmės,kurią reikėtų kentėti skaistykloje.

T U R I N Y S .

POTERIAI.. 1 psl.
PAGRINDINIAI TIKĖJIMO DALYKAI.......................... 3 "
I.TIKĖJIMAS.. 4 "
1.Dievas... 4 "
2.Dievo sutvėrimai..................................... 7 "
a.Angelai.. 7 "
b.Žmogus... 8 "
3.Žmogaus nupuolimas................................... 8 "
4.Žmogaus atpirkimas...................................10 "
5.Žmogaus vedimas išganyman............................14 "
6.Žmogaus mirtis ir teismas............................15 "
II.ĮSAKYMAI..19 "
A.DEŠIMTIS DIEVO ĮSAKYMŲ...............................23 "
1.Neturėk kitų dievų,tiktai mane vieną.................23 "
2.Netark savo Viešpaties vardo be reikalo..............25 "
3.Sekmadienį švęsk.....................................25 "
4.Gerbk savo tėvą ir motiną............................25 "
5.Nežudyk..26 "
6.Nepaleistuvauk.......................................27 "
7.Nevok..29 "
8.Nekalbėk netiesos....................................30 "
9.Negeisk savo artimo moteries.........................30 "
10.Negeisk nė vieno daikto,kurs yra tavo artimo..31 "
B.PENKI BAŽNYČIOS ĮSAKYMAI.............................31 "
1.Šventes švęsk..31 "
2.Šventadieniais Mišių klausyk.........................31 "
3.Pasninkus pasninkauk.................................31 "
4.Eik išpažinties bent vieną kartą metuose ir
apie Velykas priimk Švenčiausią Sakramentą....32 "
5.Savo bažnyčią laikyti padėk..........................32 "
C.ĮSAKYMŲ LAUŽYMAS.....................................32 "
Nedorybės..35 "
D.ĮSAKYMŲ LAIKYMAS.....................................37 "
1.Geri darbai..37 "
2.Dorybės.. 40 "
3.Tobulybė...48 "

III.SAKRAMENTAI IR MALDA..........................49 psl.
A.DIEVO MALONĖ..............................49 "
B.SEPTYNI SAKRAMENTAI.......................51 "
1.Krikštas..................................53 "
2.Sutvirtinimas.............................56 "
3.Švenč.Sakramentas.........................57 "
4.Atgaila...................................64 "
5.Paskutinis Patepimas......................68 "
6.Kunigystė.................................69 "
7.Moterystė.................................70 "
SAKRAMENTALIJOS IR LITURGINĖS MALDOS...........72 "
ATLAIDAI......................................73 "